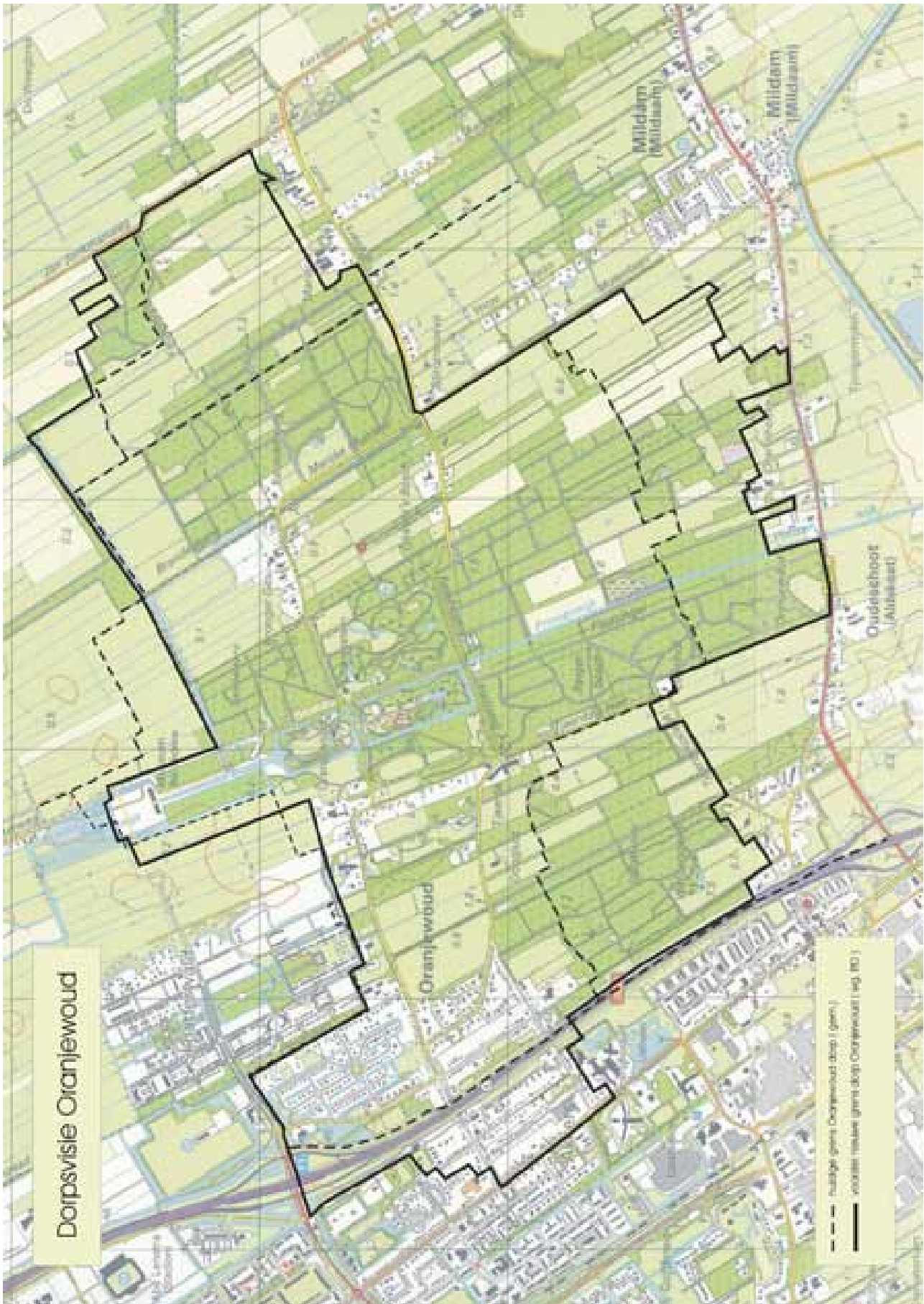

Dorpsvisie Oranjewoud

De inwoners aan zet!!

2008—2020

Nieuw grensvoorstel voor Oranjewoud

Dorpsvisie Oranjewoud

Voorwoord

Op 21 september 2006 werd het programma plattelandsvernieuwing opgestart. Centraal hierin staat het ontwikkelen van dorpsvisies. Deze zijn duidelijk een product van en voor de dorpsbewoners.

“De inwoners aan zet!!”

Tot de bewoners rekenen wij de inwoners van:

- Oranjewoud ten westen van de A32
- Oranjewoud noord
- Oranjewoud oost + landschapspark

Op de administratieve grens, van Oranjewoud, wordt in het hoofdstuk Dorpsontwikkeling en Bedrijvigheid nader ingegaan.

Plaatselijk Belang Oranjewoud stelde een Coördinatie Commissie in, die gemandateerd werd om een organisatie op te zetten en in overleg en samenwerking met de bewoners een dorpsvisie te schrijven.

In oktober 2006 kregen alle inwoners een brief, waarin zij zich konden opgeven voor één van de vier werkgroepen te weten

1. Landschap & milieu
2. Ruimtelijke ontwikkeling
3. Voorzieningen
4. Betrokkenheid

Meer dan 40 personen gaven zich op!

Twaalf december 2006 werden bovenstaande werkgroepen geïnstalleerd en kon het werk beginnen. De beschrijvingen verliepen volgens een vooropgezet stramien. De discussies waren soms fel, maar altijd respectvol. De ideeën sprankelend. Er is fantastisch werk geleverd. Gedegen, gedocumenteerd, onderzoeksgericht en met hart voor Oranjewoud.

Het resultaat van alle denkwerk was, dat er een (te) dik boekwerk ontstond.

In overleg met de schrijver (Alt Liemburg) van de Dorpsvisie Oranjewoud werd besloten twee versies te schrijven.

Een uitgebreide en een beknopte.

De uitgebreide versie zal als naslagwerk worden gebruikt door Plaatselijk Belang.

De beknopte versie ligt voor u en geeft in hoofdlijnen de toekomstvisie aan.

De uitwerking, na elk hoofdstuk en aan het eind, waarin de agenda voor de korte termijn is verwoord en de actiepunten zijn aangegeven, concretiseert de besprekingen van de afgelopen tijd.

Ik hoop dat de Dorpsvisie Oranjewoud de leefbaarheid in ons dorp zal versterken en de betrokkenheid zal vergroten.

Voorzitter Coördinatie Commissie

Jan Wagenmakers

Brongergea, december 2007.

Samenvatting

Oranjewoud ligt midden in de prachtige bossen nabij Heerenveen. Statige landhuizen en stijlvolle lanen herinneren aan de tijd dat de Koninklijke familie in Oranjewoud verbleef. De band met het Koninklijk huis ontstond toen in 1664 Albertine Agnes, prinses van Oranje, weduwe van de Friese stadhouder Willem Frederik van Nassau, een bestaand landgoed kocht dat de naam Oranjewoud kreeg.

Dit is meestal het begin van elke folder, website, of ander wervingsmateriaal over ons dorp.

Maar 1664 hebben we al eeuwen achter ons gelaten en het dorp heeft sinds die tijd heel wat veranderingen ondergaan. Natuurlijk zijn we heel blij met de erfenis uit het verleden, waar we ook heel goed op willen passen. Alleen is er vandaag meer in het dorp aan de hand dan alleen deze erfenis. Oranjewoud is een levend dorp, waarin de afgelopen jaren heel wat veranderingen hebben plaats gevonden. Veranderingen waar we soms blij mee waren en vaak ook niet.

Gelukkig krijgen we nu de kans om met de gemeente Heerenveen en met andere instanties in ‘gesprek’ te komen via deze dorpsvisie. Een visie waar veel inwoners van Oranjewoud samen maanden hebben gewerkt en die door de bevolking wordt gedragen.

Oranjewoud vertelt in deze dorpsvisie dat er veel onderwerpen zijn die verbeterd moeten worden. Afgelopen jaren zijn er in ons dorp veel veranderingen geweest, veranderingen waarin weinig of geen samenhang in zat. Het waren meestal deelbeslissingen van verschillende instanties, die niet verder gingen dat het deel waarvoor ze verantwoordelijk waren. Er is te weinig gekeken en onderzocht wat die (deel) veranderingen van invloed hadden op het hele dorp.

De rode draad in deze dorpsvisie is dan ook: “Hoe kunnen we weer een hechte dorpsgemeenschap creëren”. De meeste acties die zijn beschreven dragen daaraan bij. Ons dorp wil graag werken aan betrokkenheid, gemeenschappelijke voorzieningen, ruimtelijke ontwikkelingen en aan landschap en milieu. De meest in het oog springende wensen zijn: een eigen multifunctionele ruimte aan een gezellig plein, waarmee de inwoners een plek krijgen om elkaar te ontmoeten, we willen de dorpsgrenzen herstellen, zoals die voorheen waren. Een scheiding die als hamerstuk door de raad werd geloodst en waarover geen overleg is geweest. We willen dat alle oude- en nieuwe wijken gaan samenwerken onder leiding van een overkoepelende (activiteiten)commissie. We willen het parklandschap vergroten, waarmee we de (te grote) druk op het gebied willen spreiden en we willen aangewezen worden als ‘Beschermd Dorpgezicht’.

En natuurlijk zijn we als inwoners trots op de geschiedenis van het dorp. De inrichting ervan is cultuurhistorisch gezien een rijke, belangrijke erfenis. De landhuizen en de hierbij behorende dienstwoningen, boerderijen, bossen en landerijen bepalen nog steeds het beeld van het gebied. De gaafheid van de ruimtelijke structuur en de karakteristieke architectonische vormgeving van de bebouwing verlenen Oranjewoud een eigen karakter. In de dorpsvisie is een belangrijk deel gewijd aan het herstel en het in standhouden van dit unieke landschap en waar nodig hebben we suggesties en aanbevelingen gedaan dit verder te versterken. In veel gevallen is sprake van een verwevenheid met agrarisch beheer van het gebied. Wij zijn van oordeel dat Landschap en Natuur in het gebied Oranjewoud niet los gezien kan worden van een Agrarisch Beheer. Die verwevenheid, Landschap, Natuur en Agrarisch beheer zijn karakteristiek voor het gebied en dient vanuit het gemeentelijke beleid met alle kracht voor de toekomst veilig gesteld te worden. De bestaande landgoederen moeten goed onderhouden worden en we opteren voor een vierde landgoed in het vergrote landschapspark Oranjewoud.

Aan het eind van elk hoofdstuk is door middel van actielijsten aangegeven, waarlangs we de gewenste situatie willen bereiken, acties waaraan de bewoners graag willen meewerken. Commitment van de het college en de raad van de gemeente Heerenveen, de inwoners van Oranjewoud en het bestuur en de leden van Plaatselijk Belang zijn hierbij de eerste voorwaarde. Voor de uitwerking van de doelstellingen zijn de noodzakelijke acties met een tijdspad aangegeven.

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Samenvatting	2
Inleiding	6
1. Landschapsinrichting	8
1.1 Karakter van het landschap	8
1.2 Begrenzing	9
1.3 Visie landschappelijke inrichting	9
1.4 Doelstellingen	9
1.4.1 Landschap- en bosontwikkeling	9
1.4.2 Natuur	9
1.4.3 Landbouw	10
1.4.4 Cultuurhistorie van het landschap	10
1.4.5 Open ruimten	10
1.4.6 Bossen- en lanenstructuur	10
1.4.7 Historische gebouwen	10
1.4.8 Coulisselandschap	10
1.4.9 Natuur & milieu	11
1.4.10 Beheervisie Oranjewoud	11
1.4.11 Beheer en onderhoud openbaar groen	11
1.5 Aanbeveling landschapsinrichting	11
1.6 Actielijsten	11
2. Ruimtelijke ontwikkeling	14
2.1 Visie wonen	14
2.1.1 Specifieke ruimtelijke kwaliteit	14
2.1.2 Overlast toename verkeer	14
2.1.3 Oprukkende nieuwbouw Skoatterwâld	14
2.1.4 Annexatie deel Oranjewoud door Heerenveen	15
2.1.5 Ontbreken centrale ontmoetingsplek	15
2.1.6 Nieuwe kansen parklandschap	15
2.1.7 Zorgvuldig omgaan met nieuwe initiatieven	15
2.1.8 Verbeteren ruimtelijke-, infra- en sociale structuur	15
2.2 Doelstelling wonen	16
2.2.1 Wonen	16
2.2.1.1 Terughoudend in herbestemming	16
2.2.1.2 Opstellen beeldkwaliteitplan	16
2.2.1.3 Vervangende nieuwbouw	16
2.2.1.4 Realiseren van zorgwoningen in Oranjewoud	17
2.2.1.5 Realiseren van starters woningen	17
2.2.1.6 Moderniseren met behoud van kwaliteit	17
2.2.2 Landgoederen en monumenten	17
2.2.2.1 Bestaande drie landgoederen behouden	17
2.2.2.2 Creëer een vierde landgoed	18
2.2.2.3 Stel beeldreferentielijst op	18
2.2.2.4 Randvoorwaarden ruimtelijke kwaliteit	19
2.2.2.5 Algemene kwaliteitstoetsing bouwplannen	19
2.3 Actielijst dorpsontwikkeling	19
2.4 Bedrijvigheid	20
2.4.1 Huidige situatie	20
2.4.2 Teveel bestemmingsplannen	20

2.4.3 Visie bedrijvigheid	21
2.4.4 Doelstelling bedrijvigheid	21
2.5 Actielijst bedrijvigheid	21
3. Recreatie en toerisme	22
3.1 Huidige situatie	22
3.1.1 Druk op het dorp	22
3.2 Visie recreatie en toerisme	22
3.2.1 Tegengestelde belangen	22
3.2.2 Functie Oranjewoud	22
3.2.3 Afgesloten bospercelen	22
3.2.4 Oranjewoud lijkt “sportterrein”	22
3.2.5 Skoatterwâld groeit	22
3.2.6 Fietspaden netwerk	22
3.3 Doelstelling recreatie en toerisme	23
3.3.1 Geluidsoverlast	23
3.3.2 Terugdringen van het autoverkeer	23
3.3.3 Kleinschalig van opzet	23
3.3.4 Wandelrecreatie	23
3.3.5 Nieuwe initiatieven toetsen	23
3.3.6 Uitbreiden van het parklandschap	23
3.3.7 Openstellen van bosgebied “Donglust”	23
3.3.8 Intensiever gebruik gebied rondom museum Belvédère	23
3.3.9 Aanleg twee nieuwe wandelroutes	23
3.3.10 Gemeentelijke toetsing vergunningen	23
3.3.11 Handhaven en uitbreiden van maatregelen verkeerscirculatieplan	23
3.3.12 Uitbreiden parkeerplaatsen	23
3.3.13 Verbeteren van de bewegwijzering	23
3.4 Actielijst recreatie en toerisme	25
4. Leefbaarheid	26
4.1 Huidige situatie dorpsgebied	26
4.1.1 Betrokkenheid	26
4.1.2 Voorzieningen in het dorp	27
4.1.2.1 Basis voorzieningen	27
4.1.2.2 Herkenbare ontmoetingsplek aan een plein	27
4.1.2.3 Dorpscentrum met een multifunctionele accommodatie	27
4.2 Visie leefbaarheid	27
4.2.1 Dorpsplein	27
4.2.2 Dorpscentrum met een multifunctionele accommodatie	27
4.2.3 Brievenbussen	27
4.2.4 Openbaar vervoer	27
4.2.5 Geldautomaat	27
4.2.6 Speelveldjes	28
4.2.7 Basis onderwijs	28
4.2.8 Openbare zitgelegenheden	28
4.2.9 Zwerfvuil	28
4.3 Visie betrokkenheid	29
4.3.1 Communicatie, in- en extern	29
4.3.2 Jongerenbeleid	29
4.3.3 Betrokkenheid	29
4.3.4 Oranjewoud west weer bij het dorp voegen	29
4.4 Doestelling leefbaarheid	29
4.4.1 Dorpsplein met dorpscentrum	29
4.4.2 Brievenbussen	29

4.4.3 Openbaarvervoer	29
4.4.4 Geldautomaat	30
4.4.5 Speelveldjes	30
4.4.6 Basis onderwijs	30
4.4.7 Openbare zitgelegenheden	30
4.4.8 Zwerfvuil	31
4.5 Doelstelling betrokkenheid	31
4.5.1 Communicatie, in- en extern	31
4.5.2 Jongerenvoorzieningen	31
4.5.3 Betrokkenheid	31
4.5.4 Oranjewoud west weer bij het dorp voegen	31
4.6 Actielijst leefbaarheid en betrokkenheid	32
5. Infrastructuur	34
5.1 Huidige situatie	34
5.1.1 Bereikbaarheid	34
5.1.2 Verkeersstructuur	34
5.1.3 Verkeersonveiligheid	34
5.1.4 Bebording	34
5.1.5 Parkeren	35
5.2 Visie infrastructuur	35
5.2.1 Functie, inrichting en gebruik op elkaar afstemmen	35
5.2.2 Veel last van de snelweg	35
5.2.3 Matig openbaar vervoer	35
5.2.4 Ontbreken duidelijke verkeersstructuur	35
5.2.5 Bebording is ondoorzichtig	35
5.2.6 Eenzijdige ontsluiting parklandschap	35
5.2.7 Toenemend aantal verkeersbewegingen	35
5.2.8 Verwachte extra verkeersbewegingen	35
5.2.9 Bereikbaarheid “Heidewoud” slechts via woonerven	35
5.2.10 Ontbreken uniformiteit straatprofielen	35
5.2.11 Functie gebruik en inrichting straten op elkaar afstemmen	35
5.2.12 Gebiedontsluiting via kortste route	35
5.2.13 Parkeerplaatsen verder buiten parklandschap	35
5.3 Doestelling infrastructuur	36
5.3.1 De ontsluiting van dorp en parklandschap	36
5.3.1.1 Ontsluiting langs de West zijde	36
5.3.1.2 Ontsluiting via de Oost zijde	36
5.3.1.3 Ontsluiting via de Zuid zijde	36
5.4 Geluidshinder	37
5.4.1 Huidige situatie	37
5.4.2 Visie geluidshinder	37
5.4.3 Doelstelling geluidshinder	38
5.4.3.1 Wegliging lijkt correct	38
5.4.3.2 Geluidsschermen zijn te laag	38
5.4.3.3 Nader onderzoek is gewenst	38
5.4.3.4 Er komen waarschijnlijk een geluidswal	38
5.4.3.5 Bestaande schermen worden verhoogd	38
5.5 Actielijst verkeer	39
Leden werkgroepen dorpsvisie Oranjewoud	40

Inleiding

Historische beschrijving

De naam Oranjewoud is, zoals het al suggereert, verbonden met het huidige koninklijk huis. Onder invloed van de, toen nog, Friese Nassau's en in een later stadium door de Friese aristocratie die zich hier vestigde, kwam Oranjewoud tot ontwikkeling. Al met al een dorp met een rijke en een bijzonder interessante historie, dat zich in dat kader kan meten met de Friese elfsteden.

Ongeveer vier eeuwen geleden heette Oranjewoud nog 'tWold bij Oudeschoot' of Schoterwoud. Het lag in de grietenij Schoterland op de grens van een gordel hoogveen, die de overgang vormde van de klei en laagveengronden in het westen en midden naar de hogere zandgronden in het zuiden en zuidoosten van Friesland. In het midden van de 16de eeuw wordt het gebied voor het eerst vermeld onder de naam Schoterwold of kortweg 'het Wold'. Dit bosachtige terrein ressorteerde toen onder het dorp Oudeschoot. De naam Oranjewoud ontstond toen in 1676 Prinses Albertine Agnes van Oranje een bestaand landgoed kocht dat ze de naam 'Oranjewoud' gaf. Op dit landgoed en in de omgeving ontstonden in de 19de eeuw nieuwe buitens, waarvan er verschillende zijn verdwenen, maar gelukkig nog enkele te bewonderen.

Huidige situatie

Oranjewoud wordt in het bijzonder gekenmerkt door de aanwezigheid van mooie bossen, fraaie lanen en statige landgoederen en wordt ook vaak als zodanig door buitenstaanders ervaren. Van oorsprong heeft het dorp een landschappelijke structuur die was gebaseerd op een strak lanen patroon waar vrijstaande woningen en boerderijen op ruime kavels stonden in een afwisselend landschap van bossen, akkers en graslanden. In de loop van de vorige eeuw zijn doorgaande wegen aangelegd. In het gebied gelegen tussen de bossen aan de oostkant en het dorp Heerenveen aan de westkant is intensief nieuwbouw gepleegd, voornamelijk woningbouw. Hierdoor werd de oorspronkelijke stedenbouwkundige lineaire lanen structuur die Heerenveen met het historische Oranjewoud verbond duidelijk zichtbaar gewijzigd. Een ander aspect dat niet onbenoemd mag blijven is dat met het doortrekken van de verbindingsweg (huidige A32) tussen Wolvega en Heerenveen er een tweedeling in het dorp is ontstaan. De annexatie van het westelijke deel van ons dorp door de plaats Heerenveen wordt nog altijd door menigeen bekritiseerd.

Oranjewoud heeft geen industriële of andere omvangrijke bedrijvigheid. Dat wil echter niet zeggen dat er geen economische activiteiten plaatsvinden, integendeel. Restaurant "de Koningshof", hotel "Tjaarda" en Ingenieursbureau Oranjewoud" zijn grote werkgevers. Daarnaast is er een relatief groot aantal kleinschalige bedrijven 'aan huis' gevestigd.

Het Parklandschap vervult een belangrijke rol in recreatieve zin met bijbehorende voorzieningen als het museum "Belvédère" en hotel "Tjaarda". De horeca bepaalt overigens al generaties lang in belangrijke mate de aantrekkelijkheid van Oranjewoud, in de vorige eeuw nog aangevuld met attracties zoals grote speeltuinen, onderaardse gangen en doolhoven.

Over het algemeen kan worden gesteld dat Oranjewoud zich kenmerkt door de aanwezigheid van twee, zich van elkaar onderscheidende leefmilieus; het woongebied met een meer privaat karakter enerzijds en het recreatiegebied met haar voorzieningen en een meer publiek karakter anderzijds.

Door deze ontwikkelingen heeft het dorp een rijke cultuurhistorie. Ook de inrichting van het landschap dat in opdracht van de eigenaren van de landhuizen, door befaamde landschapsarchitecten, werd ontworpen is een kostbaar erfgoed, dat nog steeds veel toeristen trekt. Voor onderhoud van de bossen en dienstverlening in de landhuizen waren arbeiders nodig. Deze werklieden vestigden zich in de omgeving van hun werk en door de jaren heen ontstond het dorp Oranjewoud. Ook het opkomende toerisme bracht veel werkgelegenheid.

Om te komen tot een verantwoorde dorpsvisie kunnen we niet om de geschiedenis van ons dorp heen, vandaar dat we de visie via onderstaande sjabloon hebben opgezet:

- 1. Landschap & landgoederen**
- 2. Ruimtelijke ontwikkeling**
- 3. Recreatie & toerisme**
- 4. Leefbaarheid**
- 5. Infrastructuur**

Doel van deze dorpsvisie

Het opstellen van de dorpsvisie is een initiatief van de gemeente Heerenveen, met als doel de kwaliteit en de leefbaarheid van het gebied te versterken. De gemeente kan het landelijk gebied niet in haar eentje vitaal en leefbaar houden, hier heeft het de hulp van haar bewoners nodig. Aan de bewoners werd gevraagd om verantwoordelijkheid te nemen voor haar leefomgeving en zich bewust te worden van de kansen en mogelijkheden die de directe leefomgeving biedt, maar ook om oog te hebben voor de plaatselijke problemen en knelpunten.

Voor haar toekomstig beleid wil de gemeente graag van de bewoners horen wat de toekomstvisie is op het eigen dorp. Wat zijn de positieve en negatieve ontwikkelingen rond Oranjewoud? Waar is waakzaamheid geboden, waar moet actie worden ondernomen? Door wie en hoe gaat dat gebeuren? Op al deze vragen zijn in de onderliggende dorpsvisie antwoorden gegeven.

Door middel van deze dorpsvisie kan Plaatselijk Belang Oranjewoud aanspraak maken op middelen die bij de gemeente en provincie aanwezig zijn. Het bestuur van Plaatselijk Belang Oranjewoud heeft invloed op de verdeling van de toegedeelde middelen.

De dorpsvisie is opgesteld door dorpsbewoners, verenigingen en organisaties die direct te maken hebben met de realisering van de dorpsvisie in de periode 2008 tot 2020.

Het is een globale uitwerking van knelpunten, wensen en ideeën. In de actielijsten wordt aangegeven welke zaken eerst gerealiseerd moeten worden en welke langer kunnen of moeten wachten.

Vereniging "Plaatselijk Belang"
Oranjewoud.

Opzamen vergadering op 22 Dec. 1930, bij den
h. W. W. van der Wal te Oranjewoud.

Van 12 December hield de yerl. b.
Oranjewoud hare jaarlijkske vergadering, conaas
na afloop de Voorzitter (den h. W. W. van der Wal) en
op handrang van eenige ingezetenen van Oranjewoud
de mogelijkheid besproken werd tot oprichting
eener vereniging plaatselijk belang. Nadat
enkele aanwezigen zich gemotig over de oprichting
haalden uitgelaten, werd in beginsel overeenge-
ken dat oprichters der vereniging, waartoe zich
voorlopig al verhoeden ingezetenen, zich als
lid opgeven. Het bestuur der yerl. b. zou de
overloopige regeling op zich nemen.

Van 22 December werd een vergadering
bij een groepen ten doel hebben, defenitieve
oprichting eener vereniging plaatselijk belang
Dare vergadering werd met een gepast voorstel
door den Voorzitter, den h. W. W. van der Wal
geopend. Aanwezig waren 34 leden.
Na dat ook hier de gemotig zijde eener

Oprichtingsdocument Plaatselijk Belang Oranjewoud. d.d. 22-12-1930

1. Landschap & landschapsgoederen

1.1 Karakter van het landschap

De vestiging van het buitenverblijf van de Nassau's en de buitenhuizen van de stadsaristocratie in ons dorp heeft een blijvende stempel op de inrichting van het landschap van Oranjewoud gedrukt. Zij bepaalden, voor het grootste deel, de huidige inrichting van de bossen- en de lanen structuur.

Deze inrichting is ook cultuurhistorisch gezien een rijke, belangrijke erfenis. Het historisch karakter van Oranjewoud

is al onderkend tijdens het Monumenten Inventarisatie Project (MIP) dat in Friesland in 1994 werd afgerond. Hierin werd het als "gebied met bijzondere waarde" aangemerkt vanwege de opmerkelijke concentratie van buitenplaatsen. De hierbij behorende dienstwoningen, boerderijen, bossen en landerijen bepalen nog steeds het beeld van het gebied. De gaafheid van de ruimtelijke structuur en de karakteristieke architectonische vormgeving van de bebouwing verlenen Oranjewoud een eigen karakter.

In deze dorpsvisie zal een belangrijk deel gewijd zijn aan het herstel en het in standhouden van dit unieke landschap en waar nodig zijn suggesties en aanbevelingen gedaan dit verder te versterken.

Op het gebied van Landschap en Milieu in het gebied Oranjewoud zijn al vele rapporten verschenen. Oranjewoud heeft bij het opstellen van haar visie gekozen om voor de sectoren Landschap en Milieu (L&M) grotendeels aan te sluiten bij die rapporten:

1. Gebiedsvisie Oranjewoud Katlijk, Gebiedscommissie Oranjewoud Katlijk – Ruimtelijke Ordening en Milieu (ROM) Zuid Oost (ZO) Friesland, juni, 2002
2. Masterplan Oranjewoud Katlijk, Nederlandse Land- en Tuinbouw Organisatie (NLTO) Projecten, 14 januari, 2004.
3. Landinrichtingscommissie Oranjewoud –Katlijk.

De rapporten behandelen uitgebreid de Landschappelijke aspecten.

Onderstaand wordt, waar opportuun voor de visie, (soms) geciteerd uit de betreffende rapporten.

In veel gevallen is sprake van een verwevenheid met agrarisch beheer van het gebied. Wij zijn van oordeel dat Landschap en Natuur in het gebied Oranjewoud niet los gezien kan worden van een Agrarisch Beheer. Die verwevenheid, Landschap, Natuur en Agrarisch beheer zijn karakteristiek voor het gebied en dient vanuit het gemeentelijke beleid met alle kracht voor de toekomst veilig gesteld te worden.

Bij het uitwerken hebben we ons toegelegd op het maken van een inventarisatie van waardevolle en/of karakteristieke gebieden objecten / (natuur) elementen. Tot nu toe zijn 72 aandachtspunten geïnventariseerd en voorzien van een korte kenschets.

Wissellandschap met houtwallen

1.2 Begrenzing

Opgemerkt wordt dat de bovengenoemde rapporten zich niet beperken tot alleen het gebied Oranjewoud. De dorpsvisie ondersteunt deze insteek van harte, want zij is van mening dat de landschapsinrichting zich niet tot administratieve grenzen (van het dorp Oranjewoud) laat beperken. Er dient meer naar in de natuur passende grenzen te worden gekeken. Juist bij landschapsinrichting zal over (administratieve) grenzen heen gekeken moeten worden. Op basis van bovenstaande vinden we dat de Schoterlandseweg een veel logischer grens is voor een beoordeling van de landschapsinrichting, dan de door de gemeente opgegeven administratieve dorpsgrens van Oranjewoud. Wij constateren verder dat de grens ten noorden van Oranjewoud helaas niet correct is weergegeven. Nu wordt gesuggereerd dat er sprake is van een buffer tussen het oude Oranjewoud en het nieuwe Skoatterwâld. Was dat maar het geval. De “heuvels, die momenteel nabij Herenwoud zijn opgeworpen” dienen in ieder geval als buffer(grens) behouden te blijven.

Coulissenlandschap

1.3 Visie betreffende Landschap & Landgoederen

De doelstellingen en beschrijvingen, zoals die in de bovengenoemde rapporten op de terreinen landschapsinrichting naar voren zijn gebracht, worden door ons onderschreven. Onderstaand worden die doelstellingen uit beide rapporten samengevat weergegeven:

Ruimtelijke Ordening & Milieu (ROM) Oranjewoud-Katlijk.

1. Het ROM gebied Oranjewoud-Katlijk maakt deel uit van het grotere ROM-Beleidskader Zuid-Oost (ZO)-Friesland;
2. De brede ROM-doelstelling is: “...het bevorderen van de sociaaleconomische ontwikkelingen, de leefbaarheid en de waarden van Natuur, Milieu en Landschap in ZO-Friesland”, waarin Oranjewoud een aparte plaats inneemt.
3. Het aanwijzen van het gebied Oranjewoud tot “Beschermd Dorpsgezicht”.

1.4 Doelstellingen

De samenvattende specifieke doelstellingen zoals die in de Rapporten naar voren komen, zijn:

1.4.1 Landschap en bosontwikkeling

- Landschappelijke ontwikkelingen uitbreiding van het bosgebied;
- Behouden en versterken van besloten bosgebieden afgewisseld met agrarisch gebruik (gras- en bouwlandpercelen), die doorkijkjes mogelijk maken en daarnaast ruimte bieden aan fraaie landschapselementen in de vorm van houtwallen en singels;
- Adequaat onderhoud voor landschap- en landschapselementen;
- Herstel bestaande lijnvormige elementen (houtwallen, elzen- en houtsingels);
- Invulling verbindingen ecologische verbindingszones.

1.4.2. Natuur

- Uitbouw van de natuurwaarden in het bestaande bosgebied en het terugdringen van de verdroging;
- Versterken particulier en agrarisch natuurbeheer (wijziging landbouwgrond in agrarische gronden met een korte natuurlijke vegetatie). Zorg dragen voor een toekenning van compenserende subsidies aan betreffende particulieren.

1.4.3 Landbouw

- Bijdrage aan behoud en versterking van het landschap, in het bijzonder de open-dicht (afwisseling van bossen en weilanden) structuur.

1.4.4 Cultuurhistorie van het landschap

- Instandhouding en versterken van de cultuurhistorische waarden;
- Tegengaan van ‘Verrommeling’ (en aantasting) van het (historisch gegroeide) landschap.

1.4.5 Open ruimten

- Eigenaren inschakelen bij opzetten beleidsplan;
- Onderzoeken mogelijkheid van educatief natuur- en cultuurhistorisch centrum.

1.4.6 Bossen - en lanen structuur van Oranjewoud

- Opstellen beheervisie lange termijn voor laanbomen;
- Klimop verwijderen van de laanbomen.

1.4.7 Historische gebouwen

- Controleren/ aanvullen monumentenlijst;
- Aanwijzen van Oranjewoud als “Beschermd Dorpsgezicht”;
- Samen met eigenaars en inwoners zoeken naar nieuwe functies voor leegkomende karakteristieke panden/ boerderijen;
- Onderhoudsplicht afdwingen op gebouwen en bijbehorende terreinen;

1.4.8 Coulissen landschap

- Inventarisatie van landschapselementen is nodig;
- Vaststelling structuur coulissen landschap in het kader van vaststelling Beschermd Dorpsgezicht;
- Opstellen Beheer en Onderhoudsplan landschappelijke elementen.

Afwisseling tussen bossen en weilanden

1.4.9 Natuur & milieu

- De natuurwaarden in het gebied moeten worden gerespecteerd en werkzaamheden / evenementen dienen geen negatieve invloed te hebben op het “natuurlijk” milieu en de ontwikkeling van natuurwaarden in het Ecologisch Kerngebied Oranjewoud / Land goederengebied;
- Vergroting en verzwaring van de natuur – verbindingen met omringende natuurgebieden en kaart brengen van nieuwe groenelementen en de recreatieve functies (wandelen/fietsen).

1.4.10 Beheervisie Oranjewoud

- In leven roepen van Werkgroep die “Beheervisie” opstelt.

1.4.11 Beheer en onderhoud van openbaar Groen (en Infrastructuur)

- (Laten) opstellen Groenbeheerplan (met behoud van streefbeelden);
- Openbare aanbesteding van uit te besteden groenbeheer;
- Instellen van één centraal telefoonnummer (Groen “alarm”nummer).

1.4.12 Beschermd Dorpsgezicht

- Vaststelling structuur coulissenlandschap ‘Beschermd Dorpsgezicht’;
- Vaststelling cultuurhistorische gebouwen ‘Beschermd Dorpsgezicht’;
- Vaststelling waardevolle cultuur – en natuurlandschappen ‘Beschermd Dorpsgezicht’.

1.5 Actielijsten landschap en landschapsgoederen

Nr. Actielijst landschap en landschapsgoederen actie	Periode	Zelf doen	Zelf + Derden
1.1 Aanpakken van eiken aan de Emmalaan	1		X
1.2 2 Linden planten aan de grote rotonde Anna Charlottelaan	1		X
1.3 Berken en eiken aanplanten bij renovatie Julianaweg	1		X
1.4 Een tweede rij eiken aanplanten bij de Elisabethlaan	1		X
1.5 Inventarisatie aanwezigheid, kwaliteit en eigendomssituatie van de landschappelijke elementen	1		X
1.6 Inventarisatie subsidiemogelijkheden onderhoud en herstel landschappelijke elementen voor de verschillende eigendoms categorieën	1		X
1.7 Inventariseren van eigenaren van de elementen van de rijksmonumenten en het aanbieden van een “pleitnota” om deze elementen onder de aandacht te brengen.	1		X
1.8 Controleren van monumentenlijst	1		X
1.9 Overleg over boerderijen	1		X
1.10 Inventarisatie aanwezigheid, kwaliteit en eigendomssituatie van de landschappelijke elementen.	1		X
1.11 Start handhavingsbeleid	1		X
1.12 Inbrengen wensen bij verdere ontwikkeling Skoatterwâld, mbt de aan te leggen groenstructuren aan de zuid- en oostzijde	1	X	
1.13 Verdwenen berken aanplanten in de Lollius Ademalaan	2		X
1.14 Bomen aanplanten aan het eind van de Anna Charlottelaan bij de halve rotonde	2		X
1.15 Eiken aanplanten langs de Tjeerd Roslaan	2		X
1.16 SBB zal een plan voor veiligstellen van de 2 verborgen grafkelders moeten inpassen in haar begroting en realisatieplan.	2		X
1.17 Overleg particuliere grondeigenaren voor openstelling terreinen voor wandelaars, incl. gewenste verbinding routes	1	X	
1.18 Verbetering bewegwijzering / bebakening in het (vergrote) Parklandschap, incl. dorp Oranjewoud. Voorstel maken voor bebording/bewegwijzering in / om het Parklandschap	2		X

Nr. Actielijst landschap en landgoederen(vervolg) actie	Periode	Zelf doen	Zelf + Derden derden
1.19 Voorstel parkeergelegenheid in (vergrote) Parklandschap Oranjewoud, tevens voorstel vergroting verkeersluw gebied	2		X
1.20 Overleg grondeigenaren ter bevordering van verbindende wandelpaden	3		X
1.21 Voorstel maken voor het op te stellen Recreatief Kader Opstellen recreatie nota	2		X
Nr. Actielijst beheerplan actie			
1.22 Beheervisie Oranjewoud opstellen	1		X
1.23 Uitvoeren herstelmaatregelen en start regulier beheer conform beheerplan	2		X
1.24 Periodiek overleg met de gemeente over het uitvoeringsplan	4		X
1.25 Inbreng leveren voor op te stellen beheerplan lijnvormige groen elementen, na inventarisatie door de gem. Heerenveen.	2		X
1.26 Opstellen beheerplan door de gemeente in overleg met andere eigenaren	2		X
1.27 Beheerplan opstellen i.s.m. eigenaren voor de te behouden open ruimten	2		X
1.28 Beheervisie revitalisatie / herplant lanen en onderhoud van de bermen aan de hand van inventarisatie van alle laanbomen en bermen	2		X
Nr. Actielijst openbaar groen actie			
1.29 Verwoorden wensen bewoners m.b.t. het onderhoud van het "groen" in het dorp. Welke "Streefbeelden" bestaan er, worden gewenst en vertaling naar een "beheervisie"	1	X	
1.30 Opstellen wensenlijst t.b.v. een gemeentelijk 'groen' onderhoudsplan en de wensenlijst voor te leggen aan de betrokken bewoners ter vaststelling	4	X	
Nr. Actielijst lanen actie			
1.31 Accentueren van de ingang van het dorp bij de Rotonde en bij het Tolhuis. Ontwikkelen van plan voor aan te brengen sierbeplanting (het plantmateriaal te bekostigen via het vrij te besteden Dorpskrediet gemeente). Bijvoorbeeld rododendron, rozen, bolgewassen	2		X
1.20 Overleg met bewoners v.d. Sluis-,Brouwers- en Altenalaan m.b.t. het planten van een aantal laanbomen	2	X	
Nr. Actielijst natuur en milieu actie			
1.33 Overleg met eigenaren van van bos- en overige natuurgebieden over recreatief gebruik en misbruik evenals over de door hen nagestreefde bosstructuren	3		X
1.34 Voorlichting over nadelen spreidlicht bij bewoners Parklandschapsgebied	4		X

Nr. Actielijst open ruimten actie	Periode	Zelf doen	Zelf + Derden
1.35 Status 'Beschermd Dorpsgezicht' effectueren	1		X
1.36 Vergroten historisch besef bij bewoners	2		X
1.37 Voorstel maken voor te handhaven 'open ruimten' en voorstellen mbt het beheer in het kader van de landschapsgoederen en versteviging van natuur- en belevingswaarden, t.b.v. Beschermd Dorpsgezicht en op te stellen Bestemmingsplan Buitengebied	1		X
1.38 Opstellen wensenlijst t.b.v. een gemeentelijk 'groen' onderhoudsplan en de wensenlijst voor te leggen aan de betrokken bewoners ter vaststelling.	1		X

Betrokken instanties	Periode	=	Tijdsduur
Plaatselijke Belang Oranjewoud	1		0 tot 2 jaar
Ondernemers Oranjewoud	2		0 tot 4 jaar
Gemeente Heerenveen	3		0 tot 8 jaar
Provincie Friesland	4		0 tot 12 jaar
Waterschap			
Staatsbosbeheer			
Grondeigenaren			

Verborgen grafkelder bij Pauwenburg

2. Ruimtelijke ontwikkeling

De combinatie van de woonfunctie met de recreatieve functie is voor de eigen bewoners van Oranjewoud wellicht een vanzelfsprekendheid. Door de eeuwen heen is er een grote diversiteit in type woningen ontstaan en ook qua woonomgeving zijn er herkenbare verschillen. In het oosten van het dorp is sprake van de kenmerkende oude dorpse lintbebouwing, met vrijstaande woningen op ruime kavels, verspringende rooilijnen en diverse bouwstijlen. Hier vinden we ook de landgoederen met de statige landhuizen van weleer. Naarmate men meer in de buurt komt van Heerenveen neemt de bebouwingsdichtheid toe.

Over het algemeen kan echter worden gesteld dat in Oranjewoud de woningen naar Nederlandse maatstaven tamelijk ruim zijn en op relatief grote percelen staan. Er is ook gevoelsmatig sprake van een ruim opgezette woonomgeving, grotendeels landelijke uitstraling en het algemene beeld kan als kwalitatief hoogwaardig worden betiteld. Kenmerkend voor Oranjewoud West is dat de structuur van de oorspronkelijke toegangswegen met hun bebouwing, de Koningin Julianaweg en de Koningin Wilhelminaweg, nog altijd sterk overeenkomt met de in het verlengde hiervan liggende lanen aan de oostzijde van de snelweg.

In tegenstelling tot de nieuwbouw eerder in de vorige eeuw, merken wij op dat er in het afgelopen decennium behoudens de ontwikkeling van de woningbouw in Oranjewoud Noord en het museum Belvédère, geen grootschalige nieuwbouw heeft plaatsgevonden. Dit wil echter niet zeggen dat er nauwelijks bouwactiviteiten hebben plaatsgevonden. Evenals wat eind vorige eeuw met Hotel Tjaarda is gebeurd, is er een continu proces van het verbeteren van de bestaande gebouwen door sloop en vervangende nieuwbouw. Doordat doorgaans grotere, moderne woningen worden gebouwd neemt de kwaliteit van de woningvoorraad toe. In voorkomend geval zal, volgens ons, minimaal gestreefd dienen te worden naar handhaving van de huidige, hoge belevingskwaliteit, zonodig door criteria hiervoor op te stellen ter handhaving en ter stimulering van de verschillende kenmerkende dorpskarakters.

2.1 Visie wonen

Alvorens een toekomstvisie kan worden geformuleerd, zal eerst nader moeten worden ingegaan op de kansen en knelpunten die door de commissie zijn gesignaleerd. De geïnventariseerde punten hebben allemaal in meer of mindere mate raakvlak met het onderhavige onderwerp. Puntsgewijs worden ze hieronder weergegeven en in de visie worden ze nader uitgewerkt.

2.1.1 Specifieke ruimtelijke kwaliteit

- Handhaving van de specifieke ruimtelijke kwaliteit van o.a. de woongebieden in Oranjewoud is, bij gebrek aan een eenduidige beleidsvisie, onvoldoende gewaarborgd.

2.1.2 Overlast toename van het verkeer

- Overlast door toename van het verkeer op de snelwegen en de hoofdontsluitingswegen wordt door steeds meer inwoners ook als zodanig ervaren.

2.1.3 Oprukkende nieuwbouw van Skoatterwâld

- De aangrenzende, oprukkende nieuwbouw van Skoatterwâld tast de eigen identiteit van het dorp Oranjewoud aan.

De oprukkende nieuwbouw van Skoatterwâld

2.1.4 Annexatie deel Oranjewoud door Heerenveen

- Eerder werd al het ten westen van de doorgaande weg bij restaurant de “Koningshof” gelegen gebied van het dorp Oranjewoud afgesplitst en na de aanleg van de snelweg ook nog officieel door de plaats Heerenveen geannexeerd. Hierdoor is de historische samenhang en directe relatie tussen de landgoederen van het Oranjewoud en haar historische toegangswegen verbroken en de structuur van het dorp ernstig geweld aangedaan. Het feit dat dit oorspronkelijke deel van Oranjewoud formeel geen onderdeel meer uitmaakt van het dorp wordt door menig inwoner nog altijd zeer betreurd.

2.1.5 Ontbreken van centrale ontmoetingsplek

- Oranjewoud mist een aantal basisvoorzieningen. Daarnaast ontbreekt in het dorp een voor iedereen herkenbare en toegankelijke ontmoetingsplek aan een gezellig plein op een centrale plaats. Echter is er in OranjewoudWest wel sprake van enige mate van concentratie van voorzieningen zoals o.a. de bakker, kapper, rijkschool, restaurant de Koningshof, een verf- en behangwinkel annex schildersbedrijf, autobedrijf en twee makelaars langs de Koningin Julianaweg.

*Onze nieuwe centrale ontmoetingsplek in Oranjewoud ???
Ruimte voor een gezellig plein is aanwezig!*

2.1.6 Nieuwe kansen door Parklandschap

- De vorming van het Parklandschap en de komst van het Museum Belvédère heeft naast forse investeringen in het landelijk gebied ook tot een grotere toestroom van recreanten geleid. Dit brengt naast bedreigingen (o.a. verkeerstoename) daarom ook kansen nieuwe initiatieven te ontplooiën met zich mee.

2.1.7 Zorgvuldig omgaan met nieuwe initiatieven

- Oranjewoud beschikt over prachtige kwaliteiten maar er is een zeer beperkte ruimte beschikbaar voor nieuwe ontwikkelingen. Daar dient men zeer kritisch op te blijven en daarom met nieuwe initiatieven ook zorgvuldig om te gaan.

2.1.8 Verbeteren ruimtelijke -, infra - en sociale structuren

- De toenemende aantrekkelijkheid van Oranjewoud kan mogelijk, daar waar dit leidt tot nieuwe initiatieven door marktpartijen, samengaan met structuur- en kwaliteitverbeteringen (ruimtelijk, infrastructureel, sociaal). Een eigen visie, gedragen door de inwoners van het dorp, dient hier het toetsingskader voor te zijn.

2.2 Doelstelling Wonen

Bij het opstellen van deze visie is er voor gekozen een integrale visie op het wonen te beschrijven en daarbij behalve de kwalitatieve en kwantitatieve aspecten van wonen ook aandacht te besteden aan enkele aspecten die de beleving van het leven in Oranjewoud, of je er nu woont, werkt of je vrije tijd doorbrengt, beïnvloedt. Dat leidt tot een aantal aanvullende uitgangspunten en randvoorwaarden welke hieronder tevens worden belicht.

2.2.1 Wonen

Wij stellen voor het bestaande beleid in grote lijnen te handhaven. In concreto kan de visie samengevat worden neergelegd in de volgende punten:

2.2.1.1 Uiterste terughoudendheid in herbestemmingen

- Vorig jaar is voor Oranjewoud tot 2015 door de gemeente Heerenveen in de nota Woonplan, De Ambitie Plus een voorlopige inschatting gemaakt van het aantal nieuwe woningen die uitkomt op 12 in 2009. Daar staat tegenover dat er 6 woningen zullen worden gesloopt in 2008, dus per saldo een toename van 6. Er zijn in Oranjewoud zelf geen locaties aangewezen of beschikbaar voor grootschalige nieuwbouw. Het ligt echter voor de hand dat het werkelijke aantal nieuwe woningen door vervanging en intensievere bebouwing van percelen in bestaand woongebied in genoemde periode groter zal zijn. Voorgesteld wordt om uiterst terughoudend en restrictief te zijn in het herbestemmen van agrarische grond en natuurterreinen voor wonen en daarmee overeenkomende functies/bestemmingen in het buitengebied, maar ook als het initiatieven op kleinere schaal betreft binnen het bebouwde gebied.

2.2.1.2 Opstellen van beeldkwaliteitplan voor verbouw en nieuwbouw

- Het vernieuwen, verbeteren en/of moderniseren van de woningvoorraad dient te worden gezien als passend binnen de maatschappelijke ontwikkelingen. Er dient ruimte te zijn voor aanpassing van woningen aan de eisen van de moderne tijd. Uiteraard dient bij verbetering te worden getoetst aan reële criteria ten aanzien van de stedenbouwkundige en architectonische kwaliteit van gebouw en haar omgeving. In dit kader wordt voorgesteld om voor Oranjewoud een Beeldkwaliteitsplan op te stellen dat zal moeten waarborgen dat toekomstige initiatieven de leefbaarheid in het dorp of de algemene kwaliteit van de omgeving niet negatief beïnvloedt, maar juist het historisch karakter verstevigt.

2.2.1.3 Vervangende nieuwbouw moet passen in beeldkwaliteitplan

- Ook vervangende nieuwbouw zal mogelijk moeten zijn mits aan de in een beeldkwaliteitplan op te nemen criteria ten aanzien van de ruimtelijke inpassing en kwaliteit wordt voldaan. In dit verband kan een aantal locaties worden genoemd die van belang zijn vanwege hun schaal en waar, in het geval in de toekomst de huidige functie verdwijnt, sprake zou kunnen zijn van een functiewijziging en herbestemming. Specifiek voor dergelijke omvangrijke locaties dient men tijdig en afgestemd met de omgeving een zorgvuldige afweging te maken en criteria op te stellen om te beoordelen welke functionele invulling en planopzet het beste past in de context van Oranjewoud en rekening

Donglust

houdend met de aanwijzing als Beschermd Dorpsgezicht. De betreffende locaties zijn de boerderij “Donglust”, de nog bestaande gevel van “Klein Meerzicht”, het dagcentrum “Heidewoud” en in Oranjewoud West het autobedrijf van Harrie Pit en Ingenieursbureau Oranjewoud in combinatie met Villa “Blau Hûs” en Villa Woudoord.

2.2.1.4 Realiseren van zorgwoningen in Oranjewoud

- Als gevolg van demografische veranderingen en dientengevolge o.a. de vergrijzing heeft de gemeente Heerenveen binnen de gemeente enkele woonservicezones aangewezen. Het plan voor de zones is gericht op het vergroten en verbeteren van het aanbod van woon-, welzijn en zorgvoorzieningen. De inwoners van Oranjewoud zijn aangewezen op het in de toekomst in Skoatterwâld te realiseren centrale dienstencentrum. Ondermeer afhankelijk van initiatieven van aanbieders van verzorgd wonen en de ontwikkeling van de vraag naar dergelijke woonvormen, kunnen natuurlijk ook in Oranjewoud vormen van zorgwoningen worden gerealiseerd. Volgens de conceptnota woonservicezones Heerenveen d.d. februari 2007 zullen in ons dorp mogelijk circa 20 exclusieve zorgwoningen gerealiseerd worden voor ouderen en mensen met een lichte functiebeperking. Hiervoor geldt dat het werkelijke aantal zal afhangen van toekomstige initiatieven vanuit de markt en de beschikbaarheid van locaties. Over het algemeen mag worden aangenomen dat de huidige bewoners zo lang als mogelijk in de door hun zo geliefde omgeving willen blijven wonen. Daarom is het aan te bevelen om initiatieven voor nieuwe woonvormen met een bepaalde vorm van zorgverlening in ons dorp te ondersteunen. Daarnaast dient nader onderzocht te worden welke services en voorzieningen momenteel worden gemist door de bewoners van Oranjewoud en of deze mogelijk kunnen worden gerealiseerd.

2.2.1.5 Realiseren van starters woningen in dorp

- Natuurlijk dient ook de vraag of er voor andere specifieke bevolkingscategorieën, bijvoorbeeld de starters op de woningmarkt, in Oranjewoud speciale aandacht moet zijn. Mocht er particulier initiatief komen voor de realisatie van, voor starters, betaalbare woningen in Oranjewoud, dan zou dat echter een welkome aanvulling zijn.

2.2.1.6 Moderniseer met behoud van kwaliteit de diverse woon- en leefmilieus

- Van Oranjewoud een groot openluchtmuseum maken ter vergelijking met bijvoorbeeld het historische, karakteristieke dorpje Orvelte gaat voor Oranjewoud niet op. In Oranjewoud is nauwelijks ambachtelijk materiaal maar er zijn zeer diverse woon- en leefmilieus, (oorspronkelijk en modern) met elk haar eigen karakteristieke kenmerken te onderscheiden. Modernisering met behoud van de kernkwaliteiten is de visie.

*Oranjewoud-
Noord:
modernisering met
behoud van
kwaliteit.*

2.2.2 Landgoederen en monumenten

2.2.2.1 Bestaande drie landgoederen dienen te worden behouden

- Op dit moment zijn de drie landgoederen (“Oranjewoud”, “Oranjestein” en “Klein Jagtlust”) in private handen en niet of beperkt toegankelijk voor het publiek. Uiteraard zijn de landgoederen van groot belang voor de algemene uitstraling van Oranjewoud en niet uitgesloten mag worden dat op termijn deze situatie gaat veranderen, maar voorlopig kan het

publiek slechts alleen op afstand al dit moois aanschouwen. Wij stellen ons op het standpunt dat de landgoederen in volle glorie behouden dienen te blijven en waar mogelijk verbeterd . Ten aanzien van een publieke functie vinden wij dat dit aan de orde dient te zijn indien publieke middelen worden aangewend voor restauratie, modernisering en/of groot onderhoud.

2.2.2.2 Creëer een vierde landgoed in Oranjewoud

- Kenmerkend van de oude landgoedhuizen is dat deze werden gesticht in combinatie met de aanleg van grote, sfeervolle tuinen en bospercelen. Om deze kwaliteiten van Oranjewoud ook voor de toekomst te waarborgen, zou het creëren van een vierde landgoed met een (semi-) openbaar karakter en/of attractieve horecafunctie een aantrekkelijke optie kunnen zijn. Zo kan wellicht een klein deel van de vele uitspanningen die Oranjewoud heeft gekend, weer worden teruggehaald. Afhankelijk van de locatiekeuze zou hierdoor bijvoorbeeld ook een betere spreiding van de bezoekersstromen in ons bosrijke gebied kunnen worden gerealiseerd. Daarnaast kan met de opbrengsten van de gronduitgifte de aanleg van nieuw bos of natuur worden gefinancierd, een nieuw doolhof worden aangelegd en/of een betere ontsluiting van het Parklandschap worden gefinancierd. Het vierde landgoed zou een zodanige opzet dienen te krijgen dat het voor diverse functies geschikt is, met als uitgangspunt dat bepaalde delen altijd publiek toegankelijk dienen te blijven. Vanzelfsprekend dient een en ander qua functie passend bij Oranjewoud te zijn en qua schaal goed ingebed worden in haar omgeving. Functie en schaal worden daarom mede ingegeven door de beschikbaarheid van een locatie.

2.2.2.3 Stel een beeld referentielijst voor Oranjewoud op

- Ten aanzien van monumenten is de commissie van mening dat deze geïnventariseerd zouden moeten worden, en aan de hand van een aantal vooraf geformuleerde kenmerken in categorieën moeten worden ingedeeld. Afhankelijk van de categorie waarin het monument is ondergebracht kunnen eisen gelden die van belang zijn in het geval renovatie, verbouw of herbesteding aan de orde mocht zijn. Daarnaast wordt er gepleit voor het opstellen van een beeldreferentielijst als toetsingskader voor nieuw te realiseren bouwwerken in Oranjewoud. Deze referentielijst geeft een overzicht van sferen, architectuur en bouwstijlen die men kenmerkend vindt voor de identiteit van het dorp. Vanwege het in het voorgaande beschreven bijzondere karakter van Oranjewoud, is de commissie van mening dat in Oranjewoud voor het toetsen van nieuw- of verbouwplannen een eigen onafhankelijke Bouwmeester zou moeten worden benoemd, die in het bijzonder bekend is met de specifieke kwaliteiten van ons

Nieuwbouwplannen of plannen voor ingrijpende verbouwingen moeten door een bouwmeester moeten worden getoetst. De bouwmeester dient het algemene kwalitatieve aanzicht en beeld van Oranjewoud te bewaken en dient zonedig de mening van de bewoners te polsen.
rechts: Renovatie Oranjestein

dorp. De Bouwmeester zou betrokken moeten worden bij de toetsing van plannen voordat Welstand haar oordeel geeft over het definitieve bouwplan.

2.2.2.4 Randvoorwaarden vanuit ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid

- Bij het formuleren van een integrale visie op het wonen, kan men niet voorbij gaan aan een aantal hiermee samenhangende aspecten. Het 'wonen' is iets dat men gewoon doet, zonder daarbij stil te staan wat het wonen eigenlijk zo mooi of juist minder plezierig maakt. Maar er zijn natuurlijk veel aspecten die de beleving van de kwaliteit van de woonomgeving beïnvloeden. Zo kan over het algemeen worden gesteld dat men liever naast rustige, vriendelijke burens zal willen wonen dan naast zeer luidruchtige burens die vaak ruziënd over straat rollen. Ook zal men doorgaans liever in een goed onderhouden buurt wonen dan in een buurt die sterk verpaupert. Zo kan er een aantal aandachtspunten worden geformuleerd die de leefbaarheid en woonkwaliteit in Oranjewoud positief kunnen beïnvloeden, waarvan hieronder een aantal worden genoemd. Deze onderwerpen komen uitgebreid aan de orde in de paragraaf 'Leefbaarheid'.

2.2.2.5 Algemene kwaliteitstoetsing van bouwplannen.

- Oranjewoud wordt gekenmerkt door een grote diversiteit aan bouwstijlen en architectuur. Variërend van oude kleine arbeidershuisjes tot een modern museum en van grote landhuizen met een rijke historie tot de typische catalogus nieuwbouwwoning. Over een ding worden we het nooit helemaal eens: wat de één lelijk vindt, wordt door de ander juist heel mooi gevonden. Een andere absolute waarheid is dat we nooit alles bij het oude zullen kunnen laten. Immers, dan zouden we nog steeds in plaggenhutten wonen. De uitdaging waar we voor staan is om de kwaliteit, die Oranjewoud als woonplaats en als cultuurhistorisch landgoederenschap biedt, minimaal te behouden en te verstreken. Architectuur, modern of klassiek, maar in ieder geval van hoogstaande kwaliteit is voor bouwwerken op prominente locaties een vereiste. Voor minder karaktervolle en/of sfeer bepalende gebouwen kunnen de regels losser zijn. Voorwaarde is daarom dat nieuwbouwplannen of plannen voor ingrijpende verbouwingen door een bouwmeester worden getoetst. De bouwmeester dient het algemene kwalitatieve aanzicht en beeld van Oranjewoud te bewaken, en dient zondig de mening van de bewoners te polsen om te voorkomen dat er achteraf veel kritiek komt.

2.3 Actielijst dorpsontwikkeling

Nr. Actielijst dorpsontwikkeling actie	Periode	Zelf doen	Zelf + Derden
2.1. Vaststellen van dorpsgrens	1		X
2.2. Opstellen bestemmingsplan en doorlopen planologische procedure	2		X
2.3. Op basis van alle deelonderzoeken een integrale visie opstellen en vertalen in een bestemmingsplan voor heel Oranjewoud	2		X
2.4. Geldstromen zoeken voor de onrendabele delen van de gewenste ontwikkeling (mogelijkheden gemeente, provincie en rijk)	3		X
2.5. Opstellen toetsingschema uitgangspunten voor de verschillende delen van Oranjewoud	3		X
Betrokken instanties	Periode	=	Tijdsduur
Plaatselijke Belang Oranjewoud	1		0 tot 2 jaar
Ondernemers Oranjewoud	2		0 tot 4 jaar
Gemeente Heerenveen	3		0 tot 8 jaar
Provincie Friesland	4		0 tot 12 jaar
Waterschap			
Staatsbosbeheer			
Grondeigenaren			

2.4 Bedrijvigheid

2.4.1 Huidige situatie

- **Geen bedrijventerrein**

Het aantal bedrijven, dat in Oranjewoud is gevestigd, is heel verrassend. Ongeveer 30 bedrijven en instellingen werken vanuit ons dorp, die naar schatting aan 400 tot 500 mensen werkgelegenheid bieden. Oranjewoud kent geen bedrijventerrein en ook geen industriële activiteiten. Over het algemeen is de bedrijvigheid kleinschalig van aard.

Uitzondering hierop vormt de wat grotere dienstverlenende instelling als ingenieursbureau 'Oranjewoud'. Veel van de bedrijven zijn eenmansbedrijfjes vaak aan huis.

Deze bedrijfjes zijn vooral te vinden in Oranjewoud Noord. Daarnaast is er een concentratie van bedrijvigheid aan de Koningin Julianaweg in Oranjewoud West.

Veel van de bedrijven zijn ambachtelijk van aard of opereren in de zakelijke en persoonlijke dienstverlening. Nadrukkelijke overlast op het gebied van geluid, milieu of verkeersbewegingen veroorzaakt deze bedrijvigheid niet.

Op het gebied van horeca kent het dorp nog de etablissementen restaurant 'de Koningshof' en 'hotel Tjaarda'. Deze zijn sterk met het dorp verbonden.

Het dorp kent nog slechts één agrarisch bedrijf, dat op afzienbare termijn er ook mee stopt. De grotere bedrijven/instellingen liggen over het algemeen aan de rand van het dorp, zoals ingenieursbureau 'Oranjewoud'.

2.4.2 Teveel bestemmingsplannen

Oranjewoud kent op dit moment ten minste acht verschillende (deel)bestemmingsplannen:

- een **bestemmingsplan Buitengebied uit 1980**
- een **bestemmingsplan Natuurgebieden uit 1975**
- **twee partiele uitbreidingsplannen uit 1956**
- een **herzien uitbreidingsplan Oranjewoud Oost uit 1961**
- **Oranjewoud van Bienemalaan uit 1982**
- **Oranjewoud Noord uit 1998** met daarbij een niet gedateerd uitwerkingsplan
- Tot slot is er natuurlijk nog een **bestemmingsplan voor het westelijk deel** van Oranjewoud; de gemeente Heerenveen heeft hierin echter verder geen inzicht verschaft. Het is uit deze veelheid van plannen ondoenlijk om aan te geven wat de verschillende bestemmingsplannen aangeven met betrekking tot bedrijvigheid.

Bedrijven in Oranjewoud

2.4.3 Visie bedrijvigheid

In de huidige situatie worden op het gebied van bedrijvigheid de volgende knelpunten gesignaleerd:

- **Garageactiviteit** beperkt de woon- en omgevingskwaliteit van de Appelhof; overweeg bedrijfsverplaatsing van de garage aan de Appelhof;
- **Dagverblijf 'Heidewoud'** is slechts bereikbaar via woonstraten;
- **Geen eenduidig beeld** welke (on)mogelijkheden alle verschillende bestemmingsplannen bieden met betrekking tot bedrijvigheid;
- **Één nieuw bestemmingsplan** voor geheel Oranjewoud. Hiervoor kan het bestemmingsplan Noord, in de zin van bedrijvigheid aan huis, leidend zijn;
- **Wijzigingen in verkeersstructuur**, zie verder onder hoofdstuk Infrastructuur;
- Door **landinrichting en subsidiëring het agrarische natuurbeheer stimuleren**; hier voor kan een beroep worden gedaan op Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) gelden bij de provincie;
- **Stimuleren recreatieve voorzieningen** aan de rand van het vergrote parklandschap, onder voorwaarde dat dit bijdraagt aan spreiding van recreëren in het parklandschap en verkeersdruk.

2.4.4 Doelstelling bedrijvigheid

Voor het formuleren van de oplossingen kunnen een aantal uitgangspunten worden aangegeven. In de eerste plaats draagt bedrijvigheid bij aan de leefbaarheid en levendigheid van het dorp. Er is echter geen plaats voor een bedrijventerrein in het dorp; hiervoor biedt Heerenveen voldoende mogelijkheden. De bedrijvigheid in Oranjewoud dient tevens te passen binnen het woon- en omgevingsklimaat van dorp en landschap: er is bijvoorbeeld geen plaats voor industrie of (nieuwe) grootschalige bedrijvigheid. Criteria die hiervoor gehanteerd moeten worden zijn geluidsoverlast, visuele hinder, geurhinder, milieuhinder en verkeersaantrekkende werking. Kleinschalige, ambachtelijke bedrijvigheid dient gefaciliteerd te worden. Daarnaast is nieuwe horeca of dagrecreatie mogelijk onder de voorwaarde dat het bijdraagt aan beleving en leefbaarheid van park en dorp.

2.5 Actielijst bedrijvigheid

Nr. Actielijst bedrijvigheid actie	Periode	Zelf doen	Zelf + Derden
2.6 Nieuw bestemmingsplan	1		X
2.7 Landinrichting en subsidiëring agrarisch natuurbeheer bevorderen	3		X
2.8 Bedrijfsverplaatsing	3		X
2.9 Stimuleren voorzieningen aan de rand van het vergrote parklandschap om de druk op het dorp en het parklandschap te ontlasten	3		X
2.10 Stimuleren van Horeca aan de rand van het vergrote parklandschap, waardoor recreanten en toeristen bereid zijn hier hun auto's te parkeren en vervolgens wandelend verder te gaan	3		X
Betrokken instanties	Periode	=	Tijdsduur
Plaatselijke Belang Oranjewoud	1		0 tot 2 jaar
Ondernemers Oranjewoud	2		0 tot 4 jaar
Gemeente Heerenveen	3		0 tot 8 jaar
Provincie Friesland	4		0 tot 12 jaar
Waterschap			
Staatsbosbeheer			
Grondeigenaren			

3. Recreatie en Toerisme

3.1 Huidige situatie:

Van oudsher kent Oranjewoud een recreatieve functie. In het verleden waren er meerdere hotels (o.a. de Kom, de Tent, Weener, Tjaarda) en velen kennen de omgeving van schoolreisjes en dagjes uit. Eén hotel, 'Tjaarda' en een speeltuintje voor jonge kinderen zijn overgebleven, verder restaurant de 'Koningshof' en theetuin 'de Hooiberg' (in Katlijk). Het dorp kent nu vier speelveldjes, wandelpaden (deels zijn ze bewegwijzerd), fiets- en ruiterspaden. Helaas zijn er nauwelijks verbindingen (wandelpaden) tussen de verschillende boscomplexen. Verder bezit Oranjewoud een uitkijktoren en ligt aan de rand van het dorp het museum 'Belvédère'. Deze problematiek is (dorps)grensoverschrijdend. Jammer genoeg is hier, tot nu toe, nog geen overleg over met de naburige dorpen.

3.1.1 Druk op het gebied

Het toeristisch gebruik legt grote druk op het kleinschalige parkachtige gebied ten oosten van de meer geconcentreerde bebouwing van het dorp Oranjewoud. De kern van dit gebied is verkeersluwer gemaakt en nu meer geschikt voor rustige vormen van dagrecreatief gebruik van het ongeveer 600 ha grote natuurgebied (binnen de Ecologische Hoofdstructuur). Parkeerplaatsen voor dagrecreanten liggen verspreid in en rond het natuurgebied. Overnacht kan worden in hotel Tjaarda en op een kleine camping op de grens met Oudeschoot. De Overtuin vervult een functie voor dorp en recreanten uit de omgeving. De functies van deze tuin moeten beperkt blijven tot wandelgebied en natuureducatie. De hoeveelheid recreatieve voorzieningen sluit in aantallen behoorlijk aan op de huidige behoefte. Kwalitatief valt het een en ander te verbeteren. Bij verdere groei van het aantal bezoekers, dat te verwachten is, zijn aanvullende voorzieningen en maatregelen nodig. We zijn voorstander van zonerings, waarbij groepen bezoekers met uiteenlopende behoeftes gescheiden worden en voorzieningen zoveel mogelijk worden gesitueerd aan de rand van het uit te breiden parklandschap. Groei van de horeca dient kleinschalig te zijn, zoals Hooiberg, verbindingen naar meer aan de rand gelegen recreatiegebieden zijn gewenst. Aparte ruiterspaden zijn er van oudsher; voor mountainbikers is het gewenst te onderzoeken of door het bieden van alternatieve routes, buiten het huidige landschappark, de overlast voor wandelaars kan beperken.

3.2 Visie recreatie en toerisme

3.2.1 Tegengestelde belangen

We hebben te maken met soms tegengestelde belangen op het terrein van recreatie, natuur, economische ontwikkeling, wensen van bewoners. We moeten er voor waken dat Oranjewoud een "slaapdorp" wordt en beperkt tot broodwinning in de toeristische sector. Anderzijds is de druk op de natuur beperkend voor de mogelijkheden.

3.2.2 Functie Oranjewoud

Staatsbosbeheer ziet de functie van Oranjewoud als een combinatie van natuur, recreatie, cultuurhistorie en landschap. Streven moet zijn het evenwicht tussen alle functies te bewaren.

3.2.3 Afgesloten bospercelen

Binnen het bosgebied (m.n. tussen de verschillende boscomplexen, zoals tussen Woutersberg bos en Reigersbos) is een aantal percelen afgesloten, waardoor verbindingen ontbreken en veel druk op een klein gebied ontstaat. Verbindingen zijn gewenst!

3.2.4 Oranjewoud lijkt "sportterrein"

Oranjewoud lijkt steeds meer het "sportterrein" voor georganiseerde trainingen te worden: SC Heerenveen, CIOs, gymnastiekoefeningen, enz. Deze activiteiten in groepsverband kunnen een verstrend effect hebben; echter de behoefte aan dit gebruik ligt er. Het is niet wenselijk en mogelijk toegang tot Oranjewoud te verbieden. Wel kan via zonerings en afspraken gestimuleerd worden dat de kwetsbare natuurterreinen gemedend worden.

3.2.5 Skoatterwâld groeit

De groenstroken in deze wijk zijn jong en moeten nog tot ontwikkeling komen. Veelal wordt gesuggereerd dat men in Oranjewoud woont. De druk op het bosgebied zal door de nieuwe inwoners toenemen, evenals een groei van het aantal recreanten. Door meer voorzieningen aan te brengen in de wijk en aan de rand van Skoatterwâld (bijvoorbeeld ten noorden van het museum) kan de groei gespreid worden.

3.2.6 Het fietspadennetwerk

Het fietspadennetwerk sluit niet overal op elkaar aan en de kwaliteit van de paden is deels onvoldoende, zowel qua wegdek als beschutting. Bij het bepalen van benodigde voorzieningen

kan onderscheid worden gemaakt tussen utilitaire en recreatieve fietspaden.

3.3 Doelstelling recreatie en toerisme

Aan de recreatie moeten voorwaarden worden gesteld:

3.3.1 Geluidsoverlast: verminderen van geluidsoverlast door gemotoriseerd wegverkeer te weren en blijven sturen op stille vormen van vervoer, zoals fietsers.

3.3.2 Terugdringen van autoverkeer door het intensiever handhaving van het doorrijverbod door het gebied.

3.3.3 Kleinschalig van opzet

3.3.4 Wandelrecreatie

Gericht op de verschillende vormen van wandelrecreatie of op de rust- en natuurzoeker.

3.3.5 Nieuwe initiatieven toetsen

Binnen de grenzen van deze kaders zijn inwoners en gasten welkom om van de natuur te genieten en er kennis van op te doen. Nieuwe initiatieven met betrekking tot recreatie en voor festiviteiten worden aan bovengenoemde voorwaarden getoetst.

3.3.6 Uitbreiding van het Parklandschap

De grens leggen bij de Jan Jonkmanweg. Verbindingen aanbrengen naar andere terreinen, zoals bij Katlijk. Voorzieningen zoveel mogelijk aanleggen aan de rand van het gebied. Aanbrengen van zonering, bijvoorbeeld door hoofdfuncties per deelgebied aan te geven. (Bijvoorbeeld: voor ruiters en mountainbikers aparte routes aanwijzen). Op deze wijze kan toch concentratie van de recreanten gerealiseerd worden en blijven er rustgebieden bestaan. Van belang is hier de handhaving goed te regelen!

3.3.7 Openstellen van het bosgebied achter “Donglust”

Overleg met de eigenaresse over openstellen van het bosgebied achter “Donglust”, waardoor een verbindende wandelroute tussen Reigersbos en Woutersbergbos kan ontstaan.

3.3.8 Intensiever gebruik van het gebied rondom het museum Belvédère door uitbreiding van de voorzieningen hier (ten noorden van het museum). Voor inwoners van Heerenveen kan daarmee een alternatief ontstaan voor Oranjewoud.

3.3.9 Aanleg van 2 nieuwe wandelingen: het ommetje tussen Oranjewoud en Skoatterwâld (“Bûtenpleatsenkuierke”) en een “Tsjerkepaedwandeling” tussen Oudeschoot en Brongergea.

3.3.10 De gemeente toetst vergunningen m.b.t. nieuwe recreatieve voorzieningen en in het gebied te houden festiviteiten aan de kaders, die zijn vastgelegd in de dorpsvisie en het beschermd dorpsgezicht.

3.3.11 Handhaven en uitbreiden van de maatregelen in het verkeerscirculatieplan en uitbreiden van de 30 km zones. Het gebied waar het verkeerscirculatieplan van toepassing is uitbreiden in oostelijke richting (tot Katlijk).

3.3.12 Uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen; deze meer naar de rand van het gebied brengen.

3.3.13 Verbeteren van de bewegwijzering naar Tjaarda en museum Belvédère.

*Parkeerplaats
bij
hotel
Tjaarda.*

*Twee nieuwe wandelingen door Oranjewoud en haar bossen:
1. "Bûtenpleatsenkuierke" en
2. Een "Tsjerkepaedwandeling"*

3.4 Actielijst recreatie en toerisme

Nr. Actielijst recreatie en toerisme actie	Periode	Zelf doen	Zelf + Derden
3.1 Inbreng wensen ontwikkeling groen- en recreatiestructuur aan de oost- en noordzijde van de wijk Skoatterwâld	2		X
3.2 Opstellen recreatie visie voor kadernota	2		X
3.3 Overleg particulieren grondeigenaren voor openstelling terreinen voor wandelaars, incl. gewenste verbindingrouten	2	X	
3.4 Verbetering bewegwijzering / bebakening in het (vergrote) Landgoederenlandschap, incl. dorp Oranjewoud, door het maken van een nieuw bebording / bewegwijzeringplan.	2		X
3.5 Voorstel parkeergelegenheid in (vergrote) Parklandschap, tevens voorstel tot vergroting verkeersluw gebied	2		X
3.6 Formuleren wensen voor de inbreng verdere ontwikkeling Skoatterwâld	2		X
3.7 Bijdrage leveren voor realisering 2 nieuwe wandelingen	2		X
3.8 Overleg starten met buurdorpen over recreatieve ontwikkelingen, voor het maken van gezamenlijke voorlichting en marketing over de dorpsgebieden die de druk op het huidige parklandschap doet afnemen en verdeelt over een groter gebied	1	X	
3.9 Bijdrage leveren voor realisering 2 nieuwe wandelingen	3	X	

Betrokken instanties

Betrokken instanties	Periode	=	Tijdsduur
Plaatselijke Belang Oranjewoud	1		0 tot 2 jaar
Gemeente Heerenveen	2		0 tot 4 jaar
Provincie Friesland	3		0 tot 8 jaar
Staatsbosbeheer	4		0 tot 12 jaar
Grondeigenaren			

Begraafplaats van Brongergea, einde van de "Tsjerkepaedwandeling".

4. Leefbaarheid

4.1 Huidige situatie dorpsgebied

Oranjewoud is gelegen in een uniek bosgebied waar het mooi wonen is.

Momenteel bestaat er geen eigen onderkomen voor de dorpsbewoners van waaruit diverse activiteiten kunnen worden georganiseerd. Voor vergaderingen en grotere bijeenkomsten wordt gebruik gemaakt van ruimten in restaurant “De Koningshof”.

Deze ruimten zijn in particulier beheer. De diverse verenigingen hebben geen eigen centrale plaats waar ze samen kunnen komen. Er is in het dorp bovendien geen plaats waar jongeren en ouderen elkaar kunnen ontmoeten en/of waar (gezamenlijke) activiteiten kunnen worden ontplooid.

En dan leeft er bij het grootste deel van de inwoners nog één grote wens:

Na Oranjewoud-Noord ook Oranjewoud-West weer bij het dorp voegen !!!

4.1.1 Betrokkenheid

Het dorp Oranjewoud is opgebouwd uit verschillende buurten/gebieden, oud en nieuw en heeft geen echte kern of dorpscentrum. Onder andere daardoor is de sociale betrokkenheid en saamhorigheid binnen het dorp bij veel mensen niet zo groot.

Voor gezinnen met schoolgaande kinderen fungeert de basisschool als belangrijkste spil voor sociale contacten, voor de overige inwoners geldt dit minder.

Er zijn vrij veel instellingen, verenigingen en activiteiten binnen het dorp, maar hierin is absoluut geen samenhang en coördinatie als gevolg van het ontbreken van een centrale, gezamenlijke eigen plek in het dorp.

4.1.2 Voorzieningen voor de bewoners

Zoals in de inleiding al werd aangegeven zijn door de jaren heen vele voorzieningen die Oranjewoud van oudsher bezat en aan het dorp karakter gaven, verdwenen. Al enkele decennia zijn de doolhoven er al niet meer en nagenoeg alle hotels en horecagelegenheden zijn verdwenen. Meer recentelijk is de speeltuin bij hotel ‘Tjaarda’ verkleind. Tijd dus om ons te bezinnen op de voorzieningenstructuur in ons dorp, waarbij er een onderscheid moet worden gemaakt tussen de voorzieningen enerzijds, gericht op doelgroepen die voor een recreatief bezoek komen en anderzijds de voorzieningen voor de inwoners van het dorp.

Vanuit de werkgroep ‘Wonen’ worden in verband met de specifieke samenhang tussen wonen en de karakteristieke kwaliteiten van het dorpsleven in Oranjewoud, een aantal specifieke voorzieningen genoemd die aandacht nodig heeft.

Het speeltuintje bij hotel Tjaarda

4.1.2.1 Basis voorzieningen

In het huidige Oranjewoud ontbreekt een aantal basisvoorzieningen. Daarvoor is men aangewezen op vooral Heerenveen. Wel is al enkele decennia, aan de westelijke zijde aan de Koningin Julianaweg, sprake van een concentratie van een aantal voorzieningen. Opvallend is dat sommige ondernemers, zoals bakkerij Verloop, die onlangs het volledig vernieuwde pand heropende, via de pers, expliciet aangaf zich verbonden te voelen met Oranjewoud. Blijkbaar heeft de associatie met Oranjewoud ook voor ondernemers een positieve werking. We vinden het zeer wenselijk om in het verlengde van bovengenoemde ontwikkeling, vooral in het dorp aan de oostzijde van de tunnel, langs de Koningin Julianaweg de uitstraling van een dorpshart met voorzieningen verder te versterken.

4.1.2.2 Een herkenbare ontmoetingsplek aan een plein in het dorp.

In Oranjewoud is geen herkenbare centrale ontmoetingsplek. Een centraal gelegen oriëntatiepunt in het midden van het dorp, zou het hart van Oranjewoud kunnen worden waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten of waar activiteiten beginnen.

4.1.2.3 Dorpscentrum met multifunctionele accommodatie.

In ons dorp bestaat geen dorpscentrum. Hierdoor is er geen goede mogelijkheid om optimale saamhorigheid binnen het dorp te realiseren, geen centrale plaats voor vergaderingen en bijeenkomsten. Verenigingen moeten commerciële prijzen betalen in de gehuurde ruimten van de horeca instellingen.

4.2 Visie voorzieningen

Om te komen tot een leefbaar dorp, willen we werken aan de volgende aandachtspunten:

4.2.1 Dorpsplein

Onderzocht dient te worden of door herinrichting van de kruising Koningin Julianaweg en de Prins Bernhardweg een dorpsplein kan worden gerealiseerd, dit bij voorkeur in combinatie met de kavel van de voormalige boerderij waar, al jaren, alleen nog de gevel staat. Deze plek met een aantal zeer oude bomen, biedt een uitgelezen mogelijkheid om een dorpsplein te maken in combinatie met wonen (eventueel voor ouderen en starters) en kleinschalige voorzieningen. Hier kan naar onze mening ook een aantal basisvoorzieningen worden gerealiseerd, zoals een dorpscentrum met peuterspeelzaal en voor – en naschoolse opvang, een geldautomaat, brieven bus, een bushalte, een kiosk, schoonheidssalon en diverse andere vormen van dienstverlenende functies, maar wellicht ook specialistische winkeltjes. De Koningin Julianaweg dient ter plaatse qua profiel aangepast te worden en geïntegreerd met de kavel. Hierdoor wordt een centrale plek in het dorp met een levendig plein gecreëerd.

4.2.2 Dorpscentrum met multifunctionele accommodatie

Het ontstane dorpscentrum heeft als doel het verenigingsleven een onderdak te verschaffen voor hun activiteiten. Maar is bovendien geschikt voor activiteiten voor alle leeftijdsgroepen uit het dorp. Het is echter niet bedoeld als accommodatie voor feesten, die in de privé sfeer gehouden worden en uitvoeringen van verenigingen. Hiervoor kan men bij de plaatselijke horeca terecht. Bovendien willen wij hun expertise gebruiken bij de opzet van het centrum.

4.2.3 Brievenbussen

Er zijn momenteel vier brievenbussen in het dorp, dit is te weinig voor een uitgestrekt dorp als het onze. Er missen brievenbussen Oranjewoud West; Oranjewoud Noord.

4.2.4 Openbaar vervoer

Er is geen lijnbusverbinding tussen Oranjewoud en Heerenveen. Inwoners die met het openbaar vervoer willen reizen, moeten eerst naar de Tolhuisweg. Voor veel inwoners, die niet zelfstandig naar deze halte kunnen komen en op het openbaar zijn aangewezen is het alternatief, een taxi, te duur. Hierdoor kunnen onze inwoners, vooral ouderen, minder gemakkelijk zelfstandig op pad gaan. Daarnaast is bezoek aan het parklandschap en het museum voor bezoekers die op het openbaar vervoer zijn aangewezen niet klantvriendelijk. Hierin zou verandering moeten komen.

4.2.5 Geldautomaat

In het dorp is geen mogelijkheid om te pinnen, hiervoor moet men naar Heerenveen, of de om liggende dorpen. Er zou een geldautomaat aan het dorpsplein geplaatst moeten worden.

4.2.6 Speelveldjes

Binnen ons dorp liggen verschillende speelveldjes. De staat van onderhoud van de veldjes is heel verschillend. Het veldje aan de Brouwerslaan is verwaarloosd en moet worden opgeknapt.

Aan de Appelhof, is de mooiste en ruimst opgezette speelplaats, alleen rond de glijbaan moet een oplossing worden gezocht voor de klim- en klauterpraktijken van de kinderen. De ontwerpers zijn aan de gedachtegang van het kind voorbij gegaan, kort en snel weer naar boven voor de volgende ronde. Hierdoor zijn aan weerskanten van de glijbaan diepe moddergleuven ontstaan. Het veld aan de Van der Sluislaan is een mooi groot grasveld, dat tevens door het muziekkorps wordt gebruikt, maar hier is behoefte aan twee goals. Aan de Lollius Ademalaan ligt een mooi speelveld. Achter een van de goals zou een constructie gemaakt moeten worden, die de ballen tegen moet houden. Het veldje aan de Prins Bernhardweg heeft een mooi trapveld waar de goals hun dienst bewijzen, de gemeente gooit twee keer per jaar speciaal zand, zodat het geen moddertroep wordt, al met al prima!

De Overtuin had ooit een kleine speeltuin, maar deze bestaat nu alleen nog maar uit een zand bak met een halve koepel als klimrek. Hier zouden enkele kleine speeltoestellen bij kunnen worden geplaatst. De locatie voor een speelveld in Oranjewoud Noord, dat hier gepland is, ligt aan de westkant van de Cissy van Marxveldlaan en is ongeschikt voor deze bestemming.

Wanneer het op deze locatie komt, verwachten wij een behoorlijk probleem met de toegankelijkheid.

Om dit op te lossen zullen een brug en een wegomlegging en/of tunnel gerealiseerd moeten worden. Dit lijkt ons wel erg kostbaar.

*Speelplek
Oranjewoud-Noord*

4.2.7 Basisonderwijs

Onze basisschool heeft een vijfde lokaal en een speellokaal nodig. De voor- en naschoolse opvang kan worden gerealiseerd in het nieuw te bouwen dorpscentrum met multifunctionele accommodatie.

4.2.8 Openbare zitgelegenheden

Het parklandschap Oranjewoud kent mooie fiets- en wandelroutes. Hiervan wordt dan ook intensief gebruik gemaakt door recreanten. Bij deze vorm van recreëren horen rustmomenten, waarbij men even kan zitten, iets kan eten of drinken en van de natuur kan genieten. Echter zitgelegenheden in de vorm van banken en tafels zijn niet erg ruim aanwezig en bovendien staan de huidige niet altijd op de juiste plaats.

4.2.9 Zwerfvuil

De gemeente Heerenveen heeft als beleid, dat er geen prullenbakken in het straatbeeld gewenst zijn. Maar doordat de recreatieve druk op Oranjewoud alsnog hoger wordt, o.a. door invoering van het 'Parklandschap', komen er ook steeds meer toeristen en dagrecreanten. Ook maken sportverenigingen en scholen in toenemende mate gebruik van de bossen. Hierdoor is er ook een zichtbare toename van het afval dat men achterlaat. De paar prullenbakken die in de bossen staat blijken veel te weinig, met als gevolg overvolle afvalbakken waar een ieder zijn rommel maar naast neerlegt. Veel zwerfvuil in de berm van het parklandschap en in de woongebieden is het

gevolg. De Lollius Ademalaan, Prins Bernhardweg, Cissy van Marxsveldlaan en Julianaweg zijn hier een voorbeeld van.

4.3 Visie Betrokkenheid

4.3.1 Communicatie, in- en extern

Op dit moment vindt er voornamelijk ad hoc communicatie en informatie uitwisseling plaats vanuit de gemeente naar het dorp. Dit vindt nu voornamelijk plaats via Plaatselijk Belang.

Extra zitgelegenheden en afvalbakken zijn noodzakelijk!!

De dorpsbewoners hebben het gevoel te weinig te worden betrokken bij de communicatie en informatie uitwisseling tussen de gemeenschap en de gemeente. Bovendien hebben de bewoners het gevoel bij informatie en inspraakbijeenkomsten vaak te laat in het traject en bij de besluitvorming te worden betrokken. In dit soort trajecten zou meer openheid moeten komen.

4.3.2 Jongerenbeleid

In Oranjewoud ontbreekt beleid dat gericht zijn op jongeren, dit is een gemis.

4.3.3 Betrokkenheid

Het dorp Oranjewoud is opgebouwd uit zeer van elkaar verschillende buurten/gebieden en heeft geen echte kern of dorpscentrum. Onder andere daardoor is de sociale betrokkenheid en saamhorigheid binnen het dorp bij veel mensen niet zo groot.

Wel zijn er vrij veel instellingen, verenigingen en activiteiten binnen het dorp, maar ook hierin is weinig samenhang en coördinatie. De betrokkenheid van de bewoners moet vergroot worden.

4.3.4 Oranjewoud-West weer bij Oranjewoud-Noord en Oranjewoud-Oost voegen

In de jaren vijftig van de vorige eeuw is, mede door de aanleg van de snelweg, het dorp in tweeën gesplitst. De gemeente Heerenveen heeft toen, op zakelijke gronden, de grens van het dorp bij de weg gelegd en de westkant van Oranjewoud is toen bij Heerenveen gevoegd. Dit is een administratieve grens, maar de inwoners die nu aan de westkant van de snelweg wonen, voelen zich nog steeds “Oranjewoudsters” en geven voor het merendeel aan dat zij bij weer Oranjewoud willen horen.

Dat ze zich nog steeds Oranjewoudsters voelen, blijkt wel uit het feit dat na al de jaren, na de splitsing, alle activiteiten, die worden georganiseerd door Plaatselijk Belang, de IJclub Oranjewoud, de Dorpsfeestcommissie, e.d., worden georganiseerd voor de bewoners van “groot Oranjewoud”. Ook het verzorgingsgebied van Plaatselijke Belang Oranjewoud, dat overleg heeft met de gemeente en de provincie, strekt zich nog steeds uit over het hele gebied.

4.4 Doelstelling voorzieningen

4.4.1 Dorpsplein met dorpscentrum

- Realiseren van een dorpsplein in Oranjewoud met een multifunctionele accommodatie wat het gehele verenigingsleven onderdak kan verschaffen voor hun activiteiten, geschikt voor alle leeftijdsgroepen uit het dorp.

4.4.2 Brievenbussen

- Een extra brievenbus in Oranjewoud Noord plaatsen.
- Een extra brievenbus in Oranjewoud West plaatsen.
- Alle brievenbussen legen op de zelfde dag (of dagdeel).

4.4.3 Openbaar vervoer

- Vervang de belbus door regulier openbaar vervoer, dat door Oranjewoud rijdt, vervolgens naar het centrum en naar het station van Heerenveen, visa versa. (Stadsbus Heerenveen?).
- De NS zou dan ook een combikaart voor het museum Belvédère kunnen verkopen.

4.4.4 Geldautomaat

- Wij willen graag een geldautomaat in het centrum van het dorp of bij het nieuw op te zetten multifunctioneel centrum te plaatsen. We kiezen voor een centrale plaats in het dorp die voor iedereen goed bereikbaar zal zijn.

Speelveldje Brouwerslaan moet nodig gerenoveerd worden

4.4.5 Speelveldjes

- De Brouwerslaan, is verwaarloosd en moet worden opgeknapt;
- Appelhof, is de mooiste en ruimst opgezette speelplaats, alleen rond de glijbaan moet een oplossing worden gezocht voor de klim en klauter praktijken van de kinderen. De ontwerpers zijn aan de gedachten gang van het kind voorbij gegaan, kort en snel weer naar boven voor de volgende ronde. Hierdoor zijn aan weerskanten van de glijbaan diepe modder gleuven ontstaan.
- Van der Sluislaan, heeft op het eind een mooi groot grasveld dat tevens door het muziekkorps wordt gebruikt. Hier is behoefte aan twee goals, zoals die op het Appelhof zijn geplaatst.
- Lollius Ademalaan, een mooi speelveld. Achter een van de goals een constructie gemaakt moeten worden gemaakt die de ballen tegen moet houden. De constructie die er nu is voldoet niet.
- Prins Bernhardweg, een mooi trapveld waar de goals hun dienst bewijzen, de gemeente gooit twee keer per jaar speciaal zand, zodat het geen modder troep wordt.
- Overtuin, beschikt nog steeds over een kleine speeltuin, maar deze bestaat nu nog uit een zandbak met een halve koepel als klimrek. Hier zouden meer speeltoestellen kunnen worden geplaatst.
- Oranjewoud Noord. De locatie voor een speelveld, die hier gepland is ligt aan de west kant van de Cissy van Marxveldlaan en is totaal ongeschikt. Wanneer op de daarvoor ingeruimde locatie een speelplaats komt, verwachten wij een behoorlijk probleem met de toegankelijkheid. Hiervoor zal een brug, een wegomlegging en of tunnel gerealiseerd moeten worden.

4.4.6 Basisonderwijs

- Binnen het gezamenlijk overleg van diverse scholen zou 'de basis' zich hard moeten maken om een apart lokaal, een spellokaal te realiseren;
- Voor de voor-, en naschoolse opvang zou moeten worden onderzocht of deze opvang in het nieuw op te zetten dorpscentrum met multifunctionele accommodatie gerealiseerd kan worden.

4.4.7 Openbare zitgelegenheden

- Meer zitbanken en picknickbanken plaatsen, op de juiste locaties.

Speeltuintje in de Overtuin

4.4.8 Zwerfvuil

- Meer prullenbakken plaatsen op locaties die gemakkelijk te bereiken zijn door ophaaldienst.
- Beter handhavingsbeleid invoeren.
- In de weekenden meer toezicht door Staatsbosbeheer en de wijkagent inzetten.
- Schooljeugd inzetten voor het incidenteel opruimen van bermen en bossen.
- CIOS leerlingen en overige sportverenigingen actiever benaderen en desnoods vuilniszakken verstrekken, zodat zij de rommel direct kunnen opruimen en meenemen. Deze doelgroepen moeten met een actief voorlichtingsbeleid worden benaderd. Directies van deze scholen moeten na activiteiten controle uitoefenen en niet de verantwoording alleen bij de leerlingen neerleggen.
- Recreanten door middel van borden wijzen op het gebruik van prullenbakken en/of het zelf weer meenemen van restanten eten en drinkwaren.

4.5 Doelstelling betrokkenheid

4.5.1 Communicatie

- Instellen van een contactpersoon/aanspreekpunt per straat, met eventueel een coördinerende “omtinker”.
- Het betrekken van dorpsbewoners bij het ontwikkelingstraject van gemeentelijke plannen.

4.5.2 Jongerenbeleid

- Het ontwikkelen van een beleid dat is gericht op jongeren.

4.5.3 Betrokkenheid

- Het oprichten van een centrale activiteitencommissie die de activiteiten binnen het dorp coördineert en zorgt voor meer samenwerking tussen de diverse verenigingen en commissies
- Wijkagent die op gezette tijden regelmatig aanwezig is in het dorp.(bv. op de fiets)
- Signaleren en meer betrekken van “eenzame” inwoners bij activiteiten en het dorp
- Het realiseren van een collectieve wooneenheid, waarbij verzorging kan worden geregeld

4.5.4 Oranjewoud West weer bij het dorp voegen

- De oude grenzen van het dorp Oranjewoud herstellen en Oranjewoud West bij de rest van het dorp voegen.

4.6 Actielijst voorzieningen en betrokkenheid

Nr. Actielijst voorzieningen en betrokkenheid actie	Periode	Zelf doen	Zelf + Derden
4.1 Het instellen van een contactpersoon / aanspreekpunt per straat, met evt. een coördinerende “omtinker”.	1	X	
4.2 Het betrekken van dorpsbewoners bij het ontwikkelingstraject van gemeentelijke plannen	1		X
4.3 Het op gezette tijden de inwoners informeren over gemeentelijke regelingen	1		X
4.4 Het ontwikkelen van een beleid en voorzieningen gericht op jongeren	2		X
4.5 Het oprichten van een centrale activiteitencommissie die de activiteiten binnen het dorp coördineert en zorgt voor meer samenwerking tussen de diverse verenigingen en commissies	2	X	
4.6 Inwoners informeren wie onze wijkagent is en wat zijn taken en bevoegdheden zijn. Wijkagent op gezette tijden en ook regelmatig zichtbaar aanwezig binnen het dorp	1		X
4.7 Een dorpskrant die meerdere keren per jaar verschijnt, waarin o.a. informatie wordt gegeven over alle verenigingen en commissies, actuele informatie van de gemeente, etc.	1	X	
4.8 Een tweede publicatiebord op een centrale plek aan de westkant van de snelweg	1		X
4.9 Het creëren van een centrale ontmoetingsplek voor het onderhouden van sociale contacten en het organiseren en uitvoeren van activiteiten (zie punt 4.21)	3		X
4.10 Het zorgen voor een grotere deelname van inwoners/vrijwilligers aan activiteiten en daarmee voor een grotere sociale cohesie binnen het dorp	2	X	
4.11 Signaleren en meer betrekken van “eenzame” inwoners bij activiteiten en het dorp	2		X
4.12 Het realiseren van een collectieve wooneenheid, waarbij verzorging kan worden geregeld	4		X
4.13 Prullenbakken plaatsen binnen het recreatie gebied op de daartoe geëigende plaatsen.	2		X

Nr. Actielijst voorzieningen en betrokkenheid actie	Periode	Zelf doen	Zelf + Derden
4.14 Op diverse locaties binnen het dorp speelveldjes opknappen	1		X
4.15 Speeltoestellen plaatsen op speellocaties, waardoor deze veldjes nog meer door de jeugd kunnen worden gebruikt	2		X
4.16 Brievenbussen binnen het dorp op betere locaties laten plaatsen	2		X
4.17 Picknickbank en zitbankjes op diverse locaties in het dorp plaatsen, voor dagrecreanten en bewoners van het dorp	2		X
4.18 Een betere bereikbaarheid van het gebied van Oranjewoud met het openbaar vervoer stimuleren.	3		X
4.19 In samenwerking met "de basis" voor- en naschoolse opvang binnen het dorp regelen	2		X
4.20 Het plaatsen van een geldautomaat op een centrale plaats in het dorp	3		X
4.21 Multifunctionele ruimte bouwen aan een gezellig plein voor de bewoners in het dorp	3		X
4.22 Binnen het Realiseren van een nieuw lokaal en een speellokaal in de basisschool en een peuterspeelzaal in het dorpscentrum	3		X
4.23 Binnen het De oude grenzen van ons dorp herstellen en Oranjewoud West weer bij het dorp voegen	2		X

Betrokken instanties

Plaatselijke Belang Oranjewoud
 Gemeente Heerenveen
 Provincie Friesland
 Staatsbosbeheer
 Grondeigenaren
 Stichting de Basis

Periode	=	Tijdsduur
1		0 tot 2 jaar
2		0 tot 4 jaar
3		0 tot 8 jaar
4		0 tot 12 jaar

Museum Belvédère

5. Infrastructuur

5.1 Huidige situatie

5.1.1 Bereikbaarheid

De bereikbaarheid van Oranjewoud is goed. Door de ligging aan de snelweg is het dorp voor het autoverkeer direct aangesloten op het landelijke wegennet. Ook de verbinding naar Heerenveen, waar voor de dorpsbewoners de meest belangrijke voorzieningen zijn, is voor de auto goed. Dit geldt ook voor het fietsverkeer, vooral door het aantal vrij liggende fietspaden en het aantal kruisingen met de snelweg. Met betrekking tot het openbaar vervoer is het dorp aangewezen op een reguliere busverbinding over de Tolhuisweg, een beperkte belbus in het (oostkant van de snelweg) of het 'Lokaal Vervoer' in Heerenveen een beltaxi systeem. Voordeel van de ligging ten opzichte van Heerenveen is dat het dorp een Intercitystation redelijk dicht in de buurt heeft.

5.1.2 Verkeersstructuur

Oranjewoud west wordt ontsloten door de Tolhuisweg/Marktweg. De ontsluiting van Oranjewoud Noord, Oost en het Parklandschap vindt hoofdzakelijk plaats via de Cissy van Marxveldtlaan.

Hierbij dient te worden aangetekend dat deze verkeersstructuur vooral geënt is op de ontsluiting van het parklandschap en hotel Tjaarda via de route Cissy van Marxveldtlaan en Koningin Julianaweg en in mindere mate via de Prins Bernhardweg. Door de ligging van Heerenveen en de situering van de snelweg is de verkeersstructuur volledig westwaarts gericht.

Dit betekent voor Oranjewoud Noord en Oranjewoud Oost te veel 'doorgaand verkeer'.

5.1.3 Verkeersonveiligheid

Door het toenemend verkeer op de Oranje Nassaulaan, vooral als gevolg van de groei van Skoatterwâld, wordt het oversteken van de op- en afritten steeds lastiger, met in toenemende mate ongevallen als gevolg. Door de inrichting van Cissy van Marxveldtlaan (vrij liggend fietspad, een obstakels en overzichtelijk) wordt er ter plaatse veelal te hard gereden. Daar naast is de aansluiting van de Cissy van Marxveldtlaan op de Koningin Julianaweg onoverzichtelijk. Tot slot leidt 'straatvreemd verkeer' in bepaalde woonstraten (o.a. Lollius Ademalaan en Koningin Wilhelminaweg met betrekking tot taxi's voor Heidewoud) tot een gevoel van onveiligheid, ook vanwege het ontbreken van trottoirs.

5.1.4 Bebording

De naam Oranjewoud komt voor op een aantal aanduidingborden: de bebouwde komborden, de aanduiding van het parklandschap en op een paar witte borden, die waarschijnlijk het buitengebied van Oranjewoud aanduiden. Mede doordat ze op niet altijd logische plekken zijn geplaatst is dit erg onoverzichtelijk en leidt tot onduidelijkheid. Dit wordt nog eens extra versterkt door de onlogische snelheidsbeperkingen (bijvoorbeeld: vanaf de Weversbuurt mag men met 80 km per uur het parklandschap binnenkomen, op de Koningin Julianaweg met 60 km per uur en op de Prins Bernhardweg met 30 km per uur).

5.1.5 Parkeren

Ruim acht jaar geleden is de verkeerscirculatie van Oranjewoud aangepast, waarbij doorgaand verkeer door Oranjewoud wordt geweerd. Het parklandschap is bereikbaar via zogenaamde in steekwegen met aan het einde een opvangplek voor auto in de vorm van kleine parkeerplaatsen. Op zich een goede maatregel, waarmee de overlast van het autoverkeer in het parklandschap sterk is afgenomen, mits er handhaving plaatsvindt. Echter, omdat vooral de insteekwegen vanuit westelijke richting worden gebruikt, leidt dit tot een onevenwichtig gebruik van de parkeerplaatsen. De parkeerplaatsen aan de Marijke Muoiwei en Bieruma Oostingweg worden slechts beperkt gebruikt, terwijl de capaciteit op de opvangplekken aan de Lindelaan, bij hotel Tjaarda en aan de Koningin Julianaweg ontoereikend zijn en er op een mooie zondag dus veel in berm (tot in de Lindelaan) wordt geparkeerd. Het belangrijkste nadeel van het systeem van insteekwegen is dat er geen circulatie tussen de parkeerplaatsen onderling mogelijk is, zonder daarvoor een heel eind om te rijden om een parkeerterrein te vinden waar nog wel ruimte is.

5.2 Visie infrastructuur

5.2.1 De functie, de inrichting en het gebruik van de centrale route zijn niet met elkaar in overeenstemming.

De huidige verkeersstructuur ten oosten van de snelweg is geheel gericht op ontsluiting van het parklandschap. Doordat het dorp een echt centrum ontbeert, krijgt het autoverkeer op de centrale route niet het gevoel zich binnen de bebouwde kom te bewegen. Men heeft het dorp alweer verlaten voordat men in de gaten heeft dat men er in reed. De leefbaarheid van het dorp krijgt steeds meer te lijden onder de toenemende druk van het autoverkeer op de centrale route. Het verkeer van en naar het parklandschap kan niet op een snelle wijze naar de hoofdstructuur worden gebracht.

5.2.2 Veel last van de snelweg

Naast de voordelen van de snelweg ondervindt Oranjewoud in de vorm van geluid en luchtvervuiling veel last van de snelweg.

5.2.3 De openbare vervoervoorziening is matig

5.2.4 Ontbreken van duidelijkheid in de verkeersstructuur

Door het ontbreken van duidelijkheid in de verkeersstructuur geven sommige plekken een gevoel van verkeersonveiligheid.

5.2.5 De bebording is volstrekt ondoorzichtig

De bebording is volstrekt ondoorzichtig en ondersteunt helemaal niet het bereiken van gewenst verkeersgedrag.

5.2.6 Eenzijdige ontsluiting van het Parklandschap

De eenzijdige ontsluiting van het Parklandschap leidt tot onevenwichtige parkeerdruk en een hoge verkeersbelasting op de huidige ontsluitingsroute door het dorp.

5.2.7 Toenemend aantal (auto)verkeersbewegingen

Het toenemende aantal (auto)verkeersbewegingen door het dorp vanwege steeds intensievere bedrijvigheid van hotel, landgoed, museum en parklandschap.

5.2.8 Verwachte extra verkeersbewegingen

Er zijn vanaf 2007 geen agrarische bedrijven meer in Oranjewoud die zorgdragen voor beheer van landschap; herbestemming van 'Donglust' zal waarschijnlijk extra verkeersbewegingen met zich meebrengen

5.2.9 Dagverblijf 'Heidewoud' is slechts bereikbaar via woonstraten

5.2.10 Ontbreken uniformiteit in straatprofielen

Enige uniformiteit in wegdek en straatprofielen ontbreekt, behoudens in een deel van het voor doorgaand autoverkeer gesloten gedeelte van het Parklandschap. Ook dit draagt niet bij aan de herkenbaarheid en eigen identiteit van het dorp.

5.2.11 Functie, gebruik en inrichting van straten en wegen op elkaar afstemmen

De (auto)verkeerstructuur voor Oranjewoud Dorp en Parklandschap moet zodanig zijn dat functie, gebruik en inrichting van straten en wegen op elkaar afgestemd zijn. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar gebiedsontsluitende functie en een erfontsluitende functie.

5.2.12 De gebiedsontsluiting dient zoveel mogelijk via de kortste route plaats te vinden.

De gebiedsontsluiting dient zoveel mogelijk via de kortste route plaats te vinden. Zowel het dorp als het parklandschap moet tot de bebouwde kom worden gerekend (30 km zone). Parkeren moet alleen op de geëigende plekken plaatsvinden.

5.2.13 Parkeerplaatsen moeten buiten het vergrote parklandschap worden gebracht.

5.3 Doelstellingen infrastructuur

Zoals uit het voorgaande duidelijk wordt is het wenselijk de infrastructuur van Oranjewoud aan te passen.

5.3.1 De ontsluiting van dorp en parklandschap zal hierbij als een geheel moeten worden beschouwd. Hierbij is het belangrijk dat een duidelijke en heldere categorisering van wegen en straten wordt aangebracht.

5.3.1.1 Ontsluiting West

Voor Oranjewoud West is deze duidelijk en gelden de Marktweg en Tolhuisweg als ontsluiting.

5.3.1.2 Ontsluiting Oost

Aan de oostkant kan de Cissy van Marxveldtlaan ook gezien worden als ontsluitingsweg binnen de bebouwde kom. Alle overige wegen en straten kunnen worden aangemerkt als erfontsluitingswegen, waarvoor een snelheidsregime van 30km/h geldt. Om de aangepaste verkeersstructuur vorm te geven kan gedacht worden aan de volgende oplossingen:

5.3.1.3 Ontsluiting Zuid.

- Een nieuwe ontsluitingsweg realiseren. Een nieuwe ontsluitingsweg via het verlengde van de Tjaardalaan naar de Schoterlandseweg om de centrale route door het dorp te ontlasten. Er is sprake van een flinke toename van het aantal bezoekers aan de bossen van Oranjewoud, hotel Tjaarda en museum Belvédère. Ook de bewoners van Skoatterwâld zijn natuurlijk sterk op de mooie bossen georiënteerd. Bovendien neemt het aantal leerlingen van de Albertine Agnesschool toe. Voor al deze activiteiten pakken mensen steeds meer de auto. Dit gaat gepaard met een aanzienlijke toename van het autoverkeer in Oranjewoud. Bovendien wordt een en ander versterkt, doordat het verkeer in en door het Parklandschap wordt geweerd en men dus via één en dezelfde route heen en ook weer terug moet. De Koningin Julianaweg en de Cissy van Marxveldtlaan, langs Oranjewoud Noord, worden hierdoor steeds intensiever bereden met alle overlast van dien. Om de woonkwaliteit in het dorp hoog te houden en de verkeersdruk te verlagen, stellen wij voor om te onderzoeken of het realiseren van een nieuwe ontsluitingsweg, via een andere zijde van het Parklandschap, mogelijk is;
- Uitbreiding parkeercapaciteit. In combinatie hiermee het uitbreiden van de parkeercapaciteit aan de zuidzijde van Tjaarda, zo dicht mogelijk bij de Schoterlandseweg;

Parkeerterrein aan de Schoterlandseweg

- Herinrichting van de Julianaweg tot erfontsluitingsweg, waarbij op het kruispunt Cissy van Marxveldtlaan en Maria Louiselaan een overgang van 50 km naar 30 km per uur regime wordt gecreëerd, het gedeelte tussen dit kruispunt en de aansluiting Prins Bernhardweg een inrichting krijgt die vergelijkbaar is met de Koningin Julianaweg ten westen van de snelweg (klinkerverharding, brede bermen met bomen, trottoir, bijpassende straatverlichting etc).
- Nieuw bebordingsplan voor Oranjewoud;
- Stringentere handhaving parkeren en verkeersregels;

- Samenhang brengen in het straatprofiel.
Om de historische structuur van Oranjewoud meer te benadrukken, kan als randvoorwaarde worden geformuleerd dat, indien er nieuwe investeringen worden gedaan in de verkeerswegen, er daarbij vooraf onderzocht dient te worden of de oorspronkelijke toegangswegen met de uitstraling van statige lanen terug kan worden gebracht, in ieder geval meer kan worden benadrukt door bijvoorbeeld te kiezen voor één gelijk profiel. Hiermee kan tevens de identiteit van het dorp worden versterkt.

5.4 Geluidshinder

5.4.1 Huidige situatie:

Sinds de aanleg van de A 32 hebben de bewoners in Oranjewoud (Oranjewoud-Noord, zowel als Oranjewoud-Zuid en Oranjewoud-West) last van het verkeer op de A32.

Al ruim voor de aanleg van de A 32, nu ongeveer 25 jaar geleden, is door Rijkswaterstaat (RWS) aan de bewoners van Oranjewoud beloofd dat alles eraan gedaan zou worden om de geluidhinder van de weg zo gering mogelijk te laten zijn.

Tekeningen van de weg, ingebed in geluidswallen en schermen, werden daar getoond.

De A32 werd uiteindelijk in twee etappes aangelegd. Eerst (1997) het gedeelte van Wolvega tot aan de Koningin Julianaweg. Enkele jaren daarna (2000) het vervolg, Koningin Julianaweg tot en met het klaverblad bij Heerenveen en verder.

Vervelend was, dat de Oranjewoudsters verrast werden met een Rijksweg die slechts gedeeltelijk was voorzien van geluidswallen/schermen. Daarnaast bleken de prognoses van Rijkswaterstaat, met betrekking tot de verwachte verkeersintensiteiten, veel te laag zijn geschat.

In de tussentijd wordt door de gemeente Heerenveen Oranjewoud-Noord ontwikkeld en het Oranjewoud-gebied wordt gekenschetst als “Landschapspark Oranjewoud”.

Het uitbreidingsplan van Heerenveen, Skoatterwâld, gelegen ten oosten van de Rijksweg 32 en ten noorden van Oranjewoud, krijgt eveneens zijn beslag.

De bewoners van Oranjewoud, zowel in Noord als in “Zuid”, geven in de begin periode (2000 tot 2005) meerdere malen blijk van hun ongenoegen over de geluidhinder van de A32, zowel in woord als in geschrift.

Uiteindelijk wordt door een aantal inwoners van Oranjewoud het initiatief genomen om een stichting op te richten en op die manier de wens van velen te realiseren in het bestrijden van de geluidhinder van de A32. De stichting wordt in 2005 opgericht en heeft de naam “ Stichting Geluidhinder Oranjewoud en omstreken”, afgekort SGOeo.

Plaatselijk Belang Oranjewoud onderkent het belang van de stichting en zegt haar steun toe. Een afgevaardigde van Plaatselijk Belang maakt deel uit van het algemeen bestuur.

De stichting is intussen een rechtstreekse gesprekspartner van de gemeente.

Door de SGOeo wordt een aantal zaken bij de gemeente aangekaart:

5.4.2 Visie geluidshinder

- Geluidhinder A32 voor inwoners Oranjewoud (door overheersende westenwinden; wordt de grootste hinder gevoeld ten oosten van de A32) van Tjonger tot aan De Knipe
- Plaatsen van geluidswallen/schermen vanaf viaduct over Kon. Julianaweg tot aan De Knipe;

Hier ontbreken geluidsschermen aan de A32

- Plaatsen van geluidswallen/schermen aan de oostkant van de A32 om het “gat” nabij de bossen van Oranjewoud op te vullen;
- Plaatsen van geluidswallen/schermen vanaf de brug over de Tjonger tot en met viaduct afslag Heerenveen Zuid;
- Onderzoek naar de hoogte van de wegligging en de hoogte van de schermen over het traject Tjonger – De Knipe;
- Onderzoek om na te gaan of opslag van (licht vervuilde) grond mogelijk dienst kan doen als geluidswal nabij bossen bij Oranjewoud (en elders langs de A32);
- Het onderhoud aan de weg is onvoldoende en veelal niet op tijd. De gemeente zou met het signaleren daarvan bij RWS een alerte rol kunnen/ moeten spelen; • De stichting wijst de gemeente regelmatig op specifiek technische uitvoeringszaken zoals: dubbel- Zeer Open Asfalt Beton (ZOAB), plaatsen van T-stukken op de schermen, etc.

5.4.3 Doelstellingen geluidshinder

De gemeente is intussen met verregaande maatregelen bezig om de geluidhinder voor Oranjewoud-Noord en Skoatterwâld voor een zeer groot deel op te lossen. Nieuwe geluidswallen /schermen zullen worden aangebracht.

5.4.3.1 Wegligging lijkt correct

Diverse onderzoeken zijn uitgevoerd en de wegligging lijkt correct.

5.4.3.2 Geluidsschermen zijn te laag

De hoogte van de geluidsschermen zijn nagenoeg over de gehele lengte te laag uitgevoerd (soms oplopend tot ca 35 cm).

5.4.3.3 Nader onderzoek is gewenst

Nader onderzoek is gewenst m.b.t. het eventuele negatieve geluidseffect van de buis bovenop het scherm.

5.4.3.4 Er komt waarschijnlijk een geluidswal

Gesprekken met RWS/ Gemeente zijn gestart. RWS is vooral van belang voor de geluidswallen/schermen nabij Oudeschoot en de bossen van Oranjewoud. Het lijkt erop dat die geluidswal er komt.

5.4.3.5 Bestaande schermen worden verhoogd

Samen met Rijkswaterstaat (RWS) moet verder worden overlegd over het ophoging (eventueel met Tstukken) van de te laag uitgevoerde (bestaande)geluidswallen/schermen.

Onderzocht moet daarbij worden of het plaatsen van T-stukken een effectieve maatregel is.

Niet vergeten mag worden dat ook RWS op basis van het bestaand milieu beleid bepaalde verplichtingen heeft t.a.v. het bestrijden van geluidhinder in natuurgebieden.

5.5 Actielijst infrastructuur

Nr. Actielijst infrastructuur actie	Periode	Zelf doen	Zelf + Derden
5.1 De (auto)verkeerstructuur voor Oranjewoud Dorp en Parklandschap moet zodanig zijn dat functie, gebruik en inrichting van straten en wegen op elkaar afgestemd zijn	3		X
5.2 De gebiedsontsluiting dient zoveel mogelijk via de kortste route plaats te vinden	3		X
5.3 De ontsluiting van dorp en parklandschap zal hierbij als een geheel moeten worden beschouwd.	2		X
5.4 Onderzoek naar mogelijkheid van een nieuwe ontsluitingsweg om de centrale route door het dorp te ontlasten	2		X
5.5 In combinatie hiermee het uitbreiden van de parkeercapaciteit aan de zuidzijde van Tjaarda	2		X
5.6 Alle straten en wegen, behalve de Cissy van Marxveldtlaan tot aan de het kruispunt met de Maria Louiselaan, vallen onder het 30 km/h regime	1		X
5.7 Aankleding van de Cissy van Marxveldtlaan verbeteren en aansluiting van de Cissy van Marxveldtlaan en Maria Louiselaan markeren om de snelheid te beperken en automobilisten meer het gevoel te geven dat men binnen de bebouwde kom rijdt	1		X
5.8 Herinrichting van de Julianaweg tot erfontsluitingsweg, waarbij op het kruispunt Cissy van Marxveldtlaan en Maria Louiselaan een overgang van 50 km/h naar 30km/h regime wordt gecreëerd	1		X
5.9 Nieuw bebordingsplan voor Oranjewoud	1		X

5.6 Actielijst geluidshinder

Nr. Actielijst geluidshinder actie	Periode	Zelf doen	Zelf + Derden
5.10 De hoogte van de geluidschermen ca. 35 verhogen	1		X
5.11 Nader onderzoek naar het eventuele negatieve geluidseffect van de buis bovenop het scherm uitvoeren	1		X
5.12 Gesprekken met RWS/ Gemeente afronden. Dit is vooral van belang voor de geluidswallen/ schermen nabij Oudeschoot en de bossen van Oranjewoud	1		X
5.13 Samen met Rijkswaterstaat (RWS) verder overleggen over de ophoging (eventueel met T-stukken) van de te laag uitgevoerde (bestaande) geluidswallen/ schermen	1		X

Betrokken instanties

Betrokken instanties	Periode	=	Tijdsduur
Plaatselijke Belang Oranjewoud	1		0 tot 2 jaar
Gemeente Heerenveen	2		0 tot 4 jaar
Provincie Friesland	3		0 tot 8 jaar
Staatsbosbeheer	4		0 tot 12 jaar
Grondeigenaren			
Rijkswaterstaat			
Stichting geluidshinder Oranjewoud eo			

Leden werkgroepen dorpsvisie Oranjewoud

Ben Brouwer
Ellen Brouwer
Sipke van Dijk
Heinze Gaastra
Jur Georgius
Udo de Goede
Willia Habers
Wimmy Hellinga
Anke Hepkema
Joke van der Hoek
Bert Hoeksma
Trijntje Hooghiemster
Ruth van der Hul
Fokko Jansma
Jitse de Jong
Jelle Kalsbeek
Janny Klein
Dick Klootwijk
Alie Kok
Frans Koning
Henk Kooistra
Doris Leazko
Alt Liemburg
Jochem Liemburg
Philippine Meijnen
Fred Offringa
Jan Oosterbaan
Onno Hoornweg van Rij
Mies de Roode
Marten van Seijen
Bouke Siebenga
Margje Smit
Steven Spiekhout
Peter Spruyt
Geert Streppel
Albertje Talen
Eize Veenstra
Jellie Verhoef
Janny de Vries
Jan Wagenmakers
Gerard van der Werf
Liesbeth Wind
Jan de Wolff
Jaap van der Zee

*Op de achtergrond het oud gebouw uit 1638.
"Dus ouder dan al die pretkastelen uit de buurt".
Onno Hoornweg van Rij*

©Plaatselijk Belang Oranjewoud